

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-BEN

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

2002.
SZEPTEMBER

CXXXVII. évfolyam

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata
CXXXVII. évfolyam 9. szám
(szeptember)

Főszerkesztő
PÁPAI GÁBOR

A szerkesztőbizottság elnöke:
DR. SZIKRA DEZSŐ

A Szerkesztőbizottság tagjai: dr. Bartha Dénes, dr. Bondor Antal, Dévai Péter, Gencsi Zoltán, dr. Járasi Lőrinc, dr. Király Pál, Oláh Tibor, Pintér Ottó, Répászky Miklós, dr. Somogyi Zoltán, Szakács László, Tóth Miklós.

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon/fax: 201-7737
Mobil: 06-30-97-15-255

Kiadó:
Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó:
CSERÉP JÁNOS

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest
Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2002. augusztus 31.

ISSN: 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta. A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. A szerkesztőség fenntartja magának a szerkesztés jogát. Honoráriumot – megegyezéssel – csak felkért íráso-kért, a fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

Címképünk: Háromszáz éves ácsolat a legkörülményesebb nyersanyagból. Fotó: Pápai Gábor

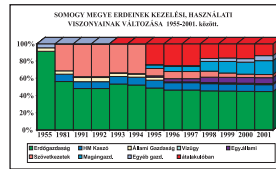

A kemencei kisvasút

Fotó: Szűcs Zoltán József

Tartalom

Dr. Somkúti Elemér: Veszélyben az erdőgazdálkodás statisztikai adatbázisa	249
Erdészeti jogharmonizáció	251
Felvillanyozott szentjánosbogár	252
Az év fája	253

Nádas József: Vadkárhelyzet, vadkár gondok Somogyban	255
--	-----

Erdőrendezési Napok	258
---------------------	-----

Kaán Károly országos verseny	260
------------------------------	-----

Mátyás Csaba–Molnár Sándor– Sódar Pál: Intés Chiléből	264
--	-----

Dr. Madas András: Gondolatok	267
Egyesületi hírek	271

Az átmeneti terjedelemszűkülés miatt szerzőink szíves türelmét kéri a szerkesztőség.

**A lapot
Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az**

» OBSERVER «

OBSERVER BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

OEE Titkárság
tel.: 201-6293, Fax: 212-7518
e-mail: oee@mtesz.hu
Internet cím:
www.quercus.emk.nyme.hu/oee

Veszélyben az erdőgazdálkodás – egykor naprakész – legfő országos statisztikai adatbázisa és adatainak megbízhatósága

A tudományos technikai forradalom hozta fejlődés – az iparban az automatizált, szalagrendszerű termelés szervezéssel élve – megteremtette a robotizációt, a technológiai előírások betű szerinti betartását, a termelési hatékonyság programelőírások szerinti ütemét, a termelési selejt minimálisra szorítása mellett. Az emberi közvetlen termelőmunka egyre csak visszaszorul. Az egyszerű használatra épülő, eldobó rendszerű „JÓLÉTI TÁRSADALMI” fogyasztás nyomán a levegő, a vizek, a természeti környezet soha nem látott elszennyeződése következett be, ma már elmondható, világméretben is.

A világ népességének, a legutóbbi 100 év alatti megötszöröződése, mintegy 6 milliárd főre, a földhasznosítás, a mezőgazdasági növény és állattenyésztés, élelmiszertermelés terén is óriási változásokat eredményezett, a szelektált, nemesített ültetési anyagokról, állatokról és technikáról, technológiai megoldásokról már nem is beszélve. Monokultúrák szakosított tömegtermelésével, kiugró hozamok, terméshozamok jöttek létre, mint pl. 5–7 t/ha búza, 9000 l/éves tejhozam váltak, mondhatni mindennaposokká. Öntözött kazahsztáni területen, magyar kutatók 15 t/l ha-os kukoricatermést hoztak létre, a világhírű hazai nemesítés eredményeit öregbítve.

A teljesség igénye nélkül mondható, hogy az ember ezt a csodálatos haladást, többek között, azzal érte el, hogy a természet egykori „ajándékai helyében” egyre tudatosabban teremtette meg a szabályos, tipizált elemekre épülő alrendszereit az élet minden területére. A szabálytalan, ezer színben jelenlévő természetestől elszakadva egyszínű, mesterséges rendszereket, tipizált csereszabatos alapanyagokat, a tömegtermeléssel rövid idő alatt nagy mennyiségű termék azonos minőségű és kivitelű előállítását, korábban ismeretlen ráfordítással, mind hatékonyabban biztosítja.

A bennünket itt közlő érdeklő különleges gazdálkodási ágról, amelynek

faállományai a természet- és környezetvédelem nélkülözhetetlen tényezői, az erdőgazdálkodásról, fentiekre hasonlító fejlődési út rajzolható.

Az erdőgazdálkodást Európában már több évszázada az őserdő, az ősi tartalékok klimax közeli állapotú hatalmas fakészleteinek a megfogyatkozása, eltűnése állította válaszút elé. Meg kellett teremteni az erdőfelújítás mesterséges módszereit, ki kellett alakítani az erdőművelés, erdőnevelés emberi munkára alapozott, költséges módszereit. Megjelentek az egykorú, elegyetlen, szabályos térhálóban telepített erdőrészek a termőhelyi jóság szerint differenciált fajok csemetéiből. Megjelentek a gyorsan növő exóta fajok, a rövid, a közepes és a hosszú vágásfordulók, az intenzív előhasználati nevelővágások.

Hazánkban a 1879 óta 10 éves üzemtervekre alapozott gazdálkodás – amit az 1935. évi erdőtvény minden erdőre, így a magántulajdonú erdőkre is kiterjesztett – valóságosan igazolja az erdészeti statisztikai ismeretek kiemelt jelentőségét. Az erdők fatermelési, gazdaságstatisztikai jellemzőinek fontosságát a legutóbbi időkben (az üvegházhatás csökkentése) az erdő környezet- és természetvédelmi szerepének felerősödése még inkább növeli. Az országos ágazati, a regionális és a tulajdonra vonatkozó – erdőrészek bontásra és naprakészen kimunkált statisztikai adatok ismeretét nélkülözhetetlenné teszi. Az 1990 előtti 40 év nagy erdőtelepítési programja sem történhetett az erdőterület, a lábán álló élőfakészlet, a folyónövedék, a vágásérett és kitermelhető éves készlet nagyság-gyarapodás szám-bavétele nélkül.

Az 1990-es években az erdőterület mintegy 40%-ának, több mint 700 ezer ha-nak magántulajdonba kerülése, a gazdasági erdők egy részének véderdővé minősítése, az erdőfelújítások és az erdőtelepítések természetközeli formában való átrendezése, az erdőnevelési feladatok nagyobb részének a „TERMÉ-

SZET ERŐI” befolyásának alárendelése mutatják, hogy mindez új helyzetet teremtett, sok más között a statisztikai adatok megszerzése, megbízhatósága terén is.

A környezetvédő, az ún. „ZÖLD MOZGALOM” képviselőiről eddig nem volt tapasztalható, hogy botanikai ismeretekre támaszkodó elképzeléseik meg-alapozását matematikai számításokkal, az egész gazdálkodást érintő kihatások számszerűsítésével mérlegelnék. A természetközeli gazdálkodás tekintetében ismeretlen, hogy hosszú távon a ráfordítás és a hozam terén az erdészeti milyen ökonómiai változást fog elszenvedni, azaz a védelmi rendeltetésű és a gazdasági célú erdők milyen aránya az, amit országos méretekben is elfogadhatónak lehet majd tekinteni. Az máris tapasztalható, hogy az egyéni erdőtulajdonos, az 1996. évi törvény és az államerdészeti hatósági előírásokkal nem sokat törődve, a rövid távú piaci érdekhez igyekszik alkalmazkodni. Ennek sajnos sok helyen az erdők minőségi romlása látja a kárát. Sok a kommersz maggal, csemetével létesített vagy egyszerűen sarjztatott felújítás. Sok a szakmai szempontokkal nem számoló fakitermelés, a divatosan „favágásként” említett erdőhasználat. Megállapítható, hogy az erdőgazdálkodásban a szabályozatlan sokszínűség térnyerése jelentős.

A termelési hatékonyság megszokott gyakorlatú fejlesztése ismeretében szokatlan jelenség, hogy – halmazelméleti érveléssel élve – a továbblépést nagy részben szabályozatlanságukban sokszínű mikrohalmozatok (erdőrészeki faállományok) kialakítása képezze (a korábban általános, szabályos, homogén halmozatok képzési törekvéseivel szemben), a fatenyésztési és termőhelyi viszonyok biztosította széles lehetőség keretei között.

A statisztikai jellemzők között az állományalkotó faj(ok) %-os megoszlása, az egyes korosztályok szerinti területi, fakészleti adataik, az 1 ha-ra eső át-

lagos fatérfogat (m³/ha), a folyónöve-
dék m³/év, erdőrészenkénti megfele-
lőinek erdőrendezői terepi munkával
(körös próba) való megszerzése sza-
bálytalan halmaz esetében nemcsak a
terepi felvételi pontok számát növeli a
sokszorosára, jelentősen lerontva a be-
csült végszámok pontosságát és meg-
bízhatóságát, de előidézője a költségek
sokszorozódásának is.

Az erdészeti statisztikai tájékozottság
korábbi szinten való fenntartása ennek
ellenére olyan követelmény, amiről, ke-
rüljön bármennyibe, az érdekdifferenci-
álódás tudomásul vétele ellenére sem
szabad lemondanunk.

Szorgalmazzuk mezővédő erdősávok
országos hálózatának megeremtését, az
erdők feltártságának növelése mellett, az
erdő őrzésének hatékony színvonalra
való felemelését, az erdőterület-növelés-
sel egybekötve, Parlament által elfoga-
dott törvényi ütemtervekbe való foglalá-
sukat. Az erdei munkákban, az egyéb te-
rületeken gyorsan visszaszoruló
ÉLŐMUNKÁNAK az eddigiéknél na-
gyobb szerepet kellene biztosítani, a vi-
déki munkanélküliség csökkentése ér-
dekében is. A belterjes nevelési követel-
mények egy részét ezután is meg kelle-
ne őrizni, a józan szakemberi megítélésű
beavatkozások emberi munkavégzése
számára. Aszályos viszonyok között a
magára hagyott természet erdőállomá-
nyai, amint erre sok példa is felhozható,
gyakrabban esnek ERDŐTÜZEKNEK ál-
dozatul, a bennük felhalmozódott
száradéknak köszönhetően.

Körültekintően lenne szükséges pon-
tosítani az FVM Erdészeti Hivatala és az
erdészeti szakközvélemény mozgósítá-
sával, hogy érdeink nemzetgazdasági
védő szerepe töretlen érvényesíthetősé-
gét (tájvédelmi körzetekben, véderdők-
ben különösen) a tulajdonosok több
mint 250 ezer erdővel rendelkező, „SZA-
BAD GAZDÁLKODÁSI DÖNTÉSHOZA-
TALA” milyen korlátozása garantálhatja.
A közérdek érvényre juttatása, az ÁLLAM
és a KORMÁNY milyen pénzügyi meg-
terhelése mellett válhat közmegegyezés-
sel reális célkitűzéssé.

A hazai természeti, környezeti adott-
ságokra tekintettel, különösen nem tá-
mogathatók azok a KÖRNYEZETVÉ-
DŐI, nem bizonyított, hibás elgondolá-
sok, miszerint a magára hagyott érintet-
len természet és regenerációs mecha-
nizmusai, a faegyedek időskori pusztu-
lásáig fenntartott (védett) faállomá-
nyok, az üvegházhatás ellen, a környe-
zet megóvásának leghatékonyabb
módszerei.

Az utóbbi években a mind gyakorib-
bá váló ítéletidők – özvívzre emlékez-
tető esők, nagy sebességű (60–100 km)
szélviharok, forgószelek –, a tornádók és
hurrikánok megszokott észak- és dél-
amerikai körzeteiből mára Európában és
Ázsiában is nagy gyakorisággal pusztí-
tanak. (Dél-Afrikában most nyár köze-
pén hatalmas hóvihar és nagy számú
fagyhalál, amíg itt minálunk szokatlan
szárazság és meleg 40 °C közelében, mi-
közben sok helyen az ítéletidő, jégeső,
árvíz, szélvihar a határban, tesz jóvátehe-
tetlen károkat.) A védekezés egyik bizo-
nyíthatóan hatékony eszköze az erdő-
sültség növelése, őshonos és nagy hozá-

mú kultúrákkal, ligeterdőkkel beháló-
zott tájak alakítása nyomán. Ahhoz,
hogy a „FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS”
ne csak tartalmatlan jelszóként legyen je-
len a közéletünkben, az erdőállapot és
erdősültség vonatkozásában, rendszeres
állami statisztikai számbavételekre, in-
formációra van szükségünk, a szűrőpró-
bára alapozott, nagyvonalúan becsült
kétes értékű, országos helyzetkép kiiga-
zítása és helyes alapokra helyezése érde-
kében. El kell döntenünk, hogyan célszerű
reagálnunk a kapitalizmus teremtette vi-
szonyok között az erdészet kérdéseire,
az EU követelmények figyelembe vétele,
teljesítése érdekében.

Erdészeti Baan

Újabb erdőgazdaság vette meg a Baan
Erdőmester szoftvercsomagot, amelyet
az integrált vállalatirányítási rendszer
hazai forgalmazója, a Datorg Team fej-
lesztett ki a Mecseki Erdészeti Rt.-vel
(MEFA) közösen. A szoftvercsomag –
amelynek a MEFA az első felhasználója
– a Baan erdőgazdaságoknak kialakított
iparág-specifikus megoldása.

Az új vevő a Somogyi Erdészeti és
Faipari Rt. (SEFAG), amely szerteágazó
tevékenységének egészét akarja megtá-
mogatni a szoftverrel. A bevezetésre
7–8 hónapot szánnak, így 2003 elején
már egységesen a Baan rendszerben in-
dul valamennyi folyamat az erdőgazda-
ság mind a kilenc erdészeténél és a fű-
részüzemben. Ezt három hónappal ké-
sőbb követi a parkettagyár és a dísznö-
vény-kertészeti egység éles indulása.

A Datorg Team Baan Erdőmester
rendszere Magyarországon elsőként kínál
teljes informatikai megoldást az erdőgaz-
daságok speciális igényeire. A részmodu-
lok között megtalálható a szaporítóa-
nyag-termelés, az erdőfelújítás és -telepí-
tés, a fakereskedelem, a vadgazdálkodás
és vadászat, valamint a mezőgazdaság is.
Mindezek mellett támogatja a szokványos
gazdasági-pénzügyi és logisztikai folya-
matokat. A SEFAG-nál az integrált csoma-
got összekapcsolják a vállalatnál működő
Digiterra tervezőszoftverrel, illetve a saját
fejlesztésű és megtartani kívánt bér- és
menetlevél-kezelő alkalmazásokkal. Az
alkalmazott platform Compaq ML570 ki-
szolgáló lesz, Microsoft SQL 2000 adatbá-
zis-kiszolgálóval.

Schopp Attila
(Számítástechnika)

Európai erdészeti miniszterek tanácskozása

Az elmúlt évszázad nyolcvanas éveiben
ébredtek tudtára annak, hogy az erdők
pusztulása nemcsak a trópusokat fenye-
geti, hanem az európai erdőkben is
megjelentek a pusztulás jelenségei. A
különféle szennyezések, az urbanizáció
és más okok miatt az erdőknek nemcsak
minősége gyengül, de területük is csök-
ken. A bajok orvoslására 1990-ben az
európai országok erdészeti miniszterei
találkozót tartottak és országhatárokon
átnyúló együttműködést kezdeményez-
tek. A legközelebbi ilyen miniszteri talál-
kozót 2003-ra tervezik Bécs székhellyel.
(AFZ, 2002. 8. sz.)

Ref. Dr. Szodfridt István

Új uniós erdőpolitika

Az Európai Bizottság javaslatot dolgozott
ki az erdők fokozott védelmére. Míg ed-
dig az EU pusztán a légszennyezés és az
erdőtüzek hatásait vizsgálta, addig az új
tervezet a bizottság hatáskörét a klímavál-
tozás hatásainak felmérésére, valamint a
biodiverzitást és a talajszennyezést érintő
uniós politikák kiegészítésére is kiterjesz-
tené. A javaslatokat keretszabályozás for-
májában készítették el, és azokat az Euró-
pai Parlamentnek és az Európai Tanács-
nak egyaránt el kell majd fogadnia.
(EurActiv)

Csömörön 6789 m² Ű ERDŐ ELADÓ.
IRÁNYÁR: 400 Ft/m² Ű
Érdeklődni lehet: 06/20-498-56-74

Erdészeti jogharmonizáció

Hamarosan az állami erdők is a Nemzeti Földalaphhoz tartoznak majd. Az erdészeti ágazat gyakorlatilag eleget tett az EU jogharmonizációs kötelezettségeinek. Az Országgyűlés 1996-ban elfogadta az erdőről és az erdő védelméről szóló törvényt, s ez már önmagában is megfelelt az európai követelményrendszernek.

– A Föld erdeinek megőrzése ügyében az első igazán jelentős lépésre 1992-ben Rio de Janeiróban került sor, ahol a Környezet és Fejlődés címmel megtartott ENSZ-Föld csúcson fogadtak el részben nemzetközi jogi kötelezettségvállalásokat, illetve ajánlásokat, mely utóbbiak az aláíró államokat önkéntes kötelezettségvállalásra ösztönözték – utalt az előzményekre *Holdampf Gyula*, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) Erdészeti Hivatala elnökhelyettese. Az erdőkkel foglalkozó egyezményeket, ajánlásokat vették alapul az európai erdészeti felelős miniszterek az európai erdők védelméért kezdeményezett nemzetközi tevékenységük összehangolásakor.

Az egyik legfontosabb kötelező érvényű megállapodás, az erdők biológiai sokféleségének (biodiverzitás) megőrzése. Kyotóban már a riói klímavédelmi keretegyezmény előírásainak konkrétabb megfogalmazására is sor került. Egyebek mellett a klímaváltozás következményeit is figyelembe vették az erdészeti szakemberek és igyekeztek országonként meghatározni a legsürgősebb tennivalókat. A globális fölemeledés egyik kiváló oka a tudomány jelenlegi állása szerint főként túlzott szén-dioxid-kibocsátás, s ennek megkötésében van óriási jelentősége az erdőknek. Nem kevésbé fontos keretegyezmény az elsivatagosodás elleni küzdelem. Az elnökhelyettes megemlítette, hogy Magyarországot ez a gond szerencsére nem érinti, bár a Duna-Tisza közén az aszályos évtized után már aggasztó jeleket fedeztek fel a szakemberek. Ezek a közép-európai értelemben vett elsivatagosodási tünetek érintik az ottani erdőségeket. Nem kötelező, csak ajánlás az erdészeti alapelvek Rióban elfogadott anyaga.

Ugyancsak sürgető tennivaló az erdőterületek világméretű fogyásának, zsugorodásának megállítása. Eddig három páneurópai miniszteri konferencia foglalko-

zott a földréz erdeinek védelmével. A magyar Országgyűlés 1996-ban elfogadta az erdőről és az erdő védelméről szóló törvényt, amely már megfelel a nemzetközi és az EU-követelményrendszernek is.

Az elnökhelyettes elmondta, az EU-csatlakozási tárgyalásokon a mezőgazdasági és így az erdészeti fejezet sincs lezárva, de az erdészeti ágazat esetében az egyetlen jelentős nyitott kérdés a támogatási rendszer magyarországi működése. Ez a vidékfejlesztési rész 8. fejezete, s erről még nem kezdődtek meg az érdemi tárgyalások. Az EU-ban az erdészeti termékekre nincsenek megállapítva kvóták, tehát a piaci verseny dönt. Az erdészeti alapú ipari tevékenységből származik az EU feldolgozóiparának 10 százaléka. A 15 tagállam 131 millió hektáros erdőterületének fenntartható és természet-, illetve környezetbarát hasznosítása a cél. A szakmai jellegű joganyagok egyeztetése befejeződött. Ezeket négy-öt fő témakörbe lehet sorolni. Ilyen az erdőtelepítések rendszere, amelynek alapelvei szintén megfelelnek az uniós szabályozásnak és amelyre támogatások vehetők majd igénybe a csatlakozást követően. Erre szüksége is lesz hazánknak, hiszen az EU-átlag 30–35 százalékos erdő-sültiséggel rendelkezik, miközben Magyarország területének 19 százalékát borítja ma erdő. Jelenleg 6 milliárd forint jut az erdőtelepítésekre. Napjainkban 250–500 ezer forint hektáronként az erdőtelepítés támogatása Magyarországon, területől és fafajtól függően. Az EU 15 tagországa évente átlagosan mintegy 100 ezer hektár erdőt telepít, hazánkban ez 10–15 ezer hektárt tesz ki. A csatlakozást követően a mezőgazdasági termelésből várhatóan 800 ezer hektár vonható ki, s ezek potenciális erdőtelepítési területekké is válhatnak. Egy másik témakör az erdészeti szaporítóanyagok, magvak, csemeték előállítás, forgalmazása, származási helyének azonosíthatósága, a nemesítési kiértékelő rendszere. Ide tartozik a csatlakozás az európai normáknak megfelelő erdőegészségügyi megfigyelési és kiértékelő rendszerhez. A harmadik terület az erdőtüzekkel foglalkozó fejezet, amely most nagyon időszerű, hiszen az FVM a napokban rendelt el tűzgyújtási tilalmat. Ez a pont elsősorban a mediterrán országokat érinti. Az EU öt mediterrán tagállamában évente akár 500 ezer hektár erdő is a lángok martalékává válhat, míg Magyaror-

szágon évente ritkán semmisül meg 1000 hektárnál több erdő. A negyedik témakör az erdő-egészségügyi mérő-megfigyelő (monitoring) rendszer, amit hazánk erdészete már 15 éve sikeresen működtet.

Holdampf Gyula kiemelte, hogy nemcsak a jogharmonizációval áll jól Magyarország, hanem ami nem kevésbé lényeges szempont, az intézményhálózat kiépítése is előrehaladott állapotban van. Az Állami Erdészeti Szolgálatnál már jelenleg is mintegy 500 munkatárs dolgozik. Szakhatósági, erdőtervezési, szakirányítási, háttér-szolgáltatási feladatokat lát el az agrártárca. A szolgálat nemrégén milliárd forintos nagyságrendű PHARE-pályázatot nyert el az EU-s csatlakozás utáni működés előkészítésére, egyebek mellett az unió erdészeti információs és kommunikációs rendszerének honosítása, kiépítése céljából, ami az ötödik harmonizációs témakör. Ez a program két évig tart, idén januárban kezdődött. A csatlakozásra a magyar erdészeti intézményhálózat már rendelkezni fog az EU-s akkreditációval.

Bihari Tamás
(Népszava)

Az FVM Erdészeti Hivatal, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara, valamint az ÁESz sajtótájékoztatót tartott az erdőtüzekről.

A téma legkiválóbb hazai szakértői adtak tájékoztatást az aktuális helyzetről, a témakörrel kapcsolatos tudományos kutatásról, nemzetközi együttműködésről:

Dobson Tibor ezredes, szóvivő – BM OKF

Helyzetkép az erdő- és bozóttüzekről, a 2001. évi tüzesetekről

Szedlák Tamás főtanácsos – FVM EH
Az EU országok erőfeszítései a Közösség erdeinek védelmére

Dr. Mészáros Károly dékán és munkatársai – NYME

Dr. Horváth Béla intézetigazgató, *dr. Traser György* egyetemi docens, *dr. Kocsó Mibály* botanikus kert igazgató, valamint *Nagy Dániel* erdőmérnök – Global Fire Center – Freiburg

A nemzeti erdővagyron védelme, a tűzkárok elleni védekezés, az erdőtüzek hatása az erdő élővilágára, a regenerálódás esélyei témákban hangzottak el előadások.

Felvillanyozott szentjánosbogár

Forradalmian új biológiai vizsgálati módszert fejlesztettek ki Nagy-Britanniában. A szentjánosbogár által is produkált biolumineszcencia, azaz természetes fénykibocsátás elvét használták fel egy olyan teszt kifejlesztésénél, amelynek segítségével megállapítható a talaj, a víz és egyes élelmiszerek, például zöldségfélék szennyezettsége. Munkatársunk a London Press Service közleményei között megjelent tanulmányból állította össze a legfontosabb részleteket.

A természetes fénykibocsátás jelenségét régen a tengerészek is kihasználták. Az evezőlapátot a hullámok közé merítették, és a vízben előforduló baktériumok oxigénnel keveredve világítottak rajta. A tudomány most ezt használta fel egy gyakorlati tesztben.

A kutatás alapja egy teljesen új biotechnológiai módszer, amelyet a skóciai Aberdeen Egyetem tudósaiból álló csoport fejlesztett ki. A módszer azokat a természetes folyamatokat hasznosítja, amelyek például a sötétben fénykibocsátást gerjesztenek a tengervízben vagy a szentjánosbogár potrohában. Maga a teszt az egyetem által kitenyészített baktériumtörzs természetes fénykibocsátó képességét használja fel. Segítségével percek alatt, a szó szoros értelmében láthatóvá válik a talaj, illetve a víz szennyezettsége. A teszt során a vizsgálandó mintához genetikailag módosított baktériumot kevernek, amely tiszta minta esetén élénk kéken világít. A fényerősség halványulása jelzi a szennyező/mérgező anyag jelenlétét és a szennyezettség fokát.

E technikának igen széles körű a felhasználási területe. Különösen olyan földterületek minőségének megállapításában lehet a kutatók segítségére, ahol a korábban ipari üzem, lakótelep vagy bevásárlóközpont működött. Különösen jól használható a keleti tömbhöz tartozó, illetve fejlődő országok alapvetően veszélyes területeinek felméréséhez, ahol a korábbi használatról nem készültek vagy megsemmisültek a területvizsgálati adatok. Egy hordozható tesztkészülék segítségével bárhol a világon megállapítható a víz tisztasága. Ez a teszt különösen hasznos a fejlődő országokban tevékenykedő egészségügyi dolgozók számára, valamint a szennyvíztisztítók bejövő szennyvizé-

nek, továbbá a folyók ipari szennyezettségének vizsgálatára. Nagy jelentősége lehet a régi ipartelepek talajszennyezettségének megállapításában is. A módszert már a gyakorlatban is kipróbálták. Mindössze hét nap alatt ki tudták mutatni az összes vegyi anyagot egy erősen szennyezett gázgyár területén. Az eredmények pontosan egyeztek annak a környezetvédelmi cégnek az adataival, amely már nyolc éve vizsgálódik ezen a helyen. Ezen túlmenően még egy vegyi anyagot is azonosítottak, egy vasúti kocsí kiömlött tartalmának helyén.

A jövőben ezt a módszert más biotesztekkel is lehet kombinálni. A kézi készülék a terheségi tesztekhez hasonlóan a színváltozás elvén alapul, egyszerűen és olcsón ad gyors és megbízható eredményt. Lehetőség van egy bankkártya alakú zöldségteszt kifejlesztésére, ami ugyanezen az elven működik, és amelyet bárki használhat. A biotermékek növekvő népszerűsödését figyelembe véve, valószínűleg nagy kletje lehet egy ilyen vizsgálati eszköz-

A mediterrán szentjánosbogár potroha világít a sötétben. A biolumineszcencia jelenségét használta fel találmányában az Aberdeen Egyetem kutatócsoportja (Prof. Ken Killham felvétele)

nek. Az Egyesült Államokban jelenleg is folyó kutatások kiderítették, hogy az organikus rendszerben termelt zöldségfélék nyolcszor nagyobb eséllyel szennyeződnek a halált is okozó E. coli baktériummal, mint a műtrágyákkal és növényvédő szerekkel kezelt termények. Egy ilyen kézi bioérzékelő igen hasznos segítőtárs lehet a baktériumok felismerésében is.

Papp Edina

(Magyar Mezőgazdaság)

Könyvismertetés

Führer E. (szerk.):

Az aszály és a belvíz érvényesülése a Nagyalföld erdőművelésében.

II. rész.

Tóth Béla: Az aszály és belvízhatást mérséklő erdőművelési technológiák. 14. sz. 2000. ERTI Kiadvány.

Az alföldi erdőgazdálkodás alapvető vonásában tér el a hegy- és dombvidékiekétől. Nemcsak fajajválasztásában, a mezőgazdaságban szokásos talajművelési módszerek alkalmazási lehetőségében, de abban is, hogy az erdős-sztyep klímának és vegetációnak megfelelően az erdők nagy, zárt tömbök helyett mozaik-szerű kisebb egységekben élkelődnek a szántók és legelők közé. Ennél fogva a kétféle szakágazat szoros kapcsolódására ügyelnie kell annak, aki az alföldön sikerrel kíván erdőkkel foglalkozni. Ezért is időszzerű ez a sorozat, amelyiknek első tagjáról az Erd. Lapok 2001. febr.-i számában tudósítottunk és most a megjelent II. kötetről számolunk be.

Míg az első kötet az Alföld termőhelyi vonatkozásait mutatta be értékes és a tá-

ji erdőművelésben is jól felhasználható adatok segítségével, addig a mostani kötetet szerzője, Tóth Béla, az előbbiekre épülő erdőművelési tudnivalókkal töltötte meg. Figyelmét elsősorban azokra a lehetőségekre fordította, amelyekkel az erdők vízháztartását javíthatjuk az erdőn belül, hogy aztán ez kihasson a határos mezőgazdasági területekre is.

A szerző gyakorlatias szemlélete tükröződik abban, hogy a felesleges ismétlések elkerülése érdekében az alföldi eg.-i tájakat, tájrészleteket és tájrészleteket csoportosította és ezek erdőművelését e szerint tárgyalja. A csoportok a következők: 1. Szatmár-Beregi sík, 2. Szikes erdőgazdasági tájak, tájrészletek, 3. Csernozjom talajú löszhátak, 4. Kötött réti talajok, 5. Homoki talajok tájai, továbbá 6. A Tisza és mellékfolyói, végül 7. A Közép- és Alsó-Duna-ártér.

Fő figyelmet a szerző – korábbi munkaterületének megfelelően – a szikes és kötött talajok tájaira fordította, ezeket értékeli több évtizedes tapasztalataira és kísérleteire alapozva. Elnagyoltabb a

homoki tájak erdőművelésének bemutatása. Pl. szívesen olvastam volna Horváth László bugaci nedvességőrző erdőtelepítési módszereiről. Ezek sikerét több ezer hektár szépen díszlő fenyves hirdeti, említésüknek itt helye lett volna.

Az egyes tájcsoportok bemutatásában a fő helyet a lehetséges talajművelés adja, valamint a választható szárazságtűrő fafajokra ad javaslatokat. Utóbbiak táblázatos alakban, a termőhelytípus-változatok függvényében jól áttekinthető alakban mutatkoznak.

Az erdők és a környező mezőgazdálkodás kapcsolódását jelzi a sokáig nem emlegetett, de a magán földbirtokok világában esetleg újra helyet kérő köztesművelés felvetése.

Gyakorlati szemlélete készítette a szerzőt arra is, hogy az erdők kezelésével, erdőtelepítésével kapcsolatos hatályos rendelkezésekről áttekintést adjon és ezzel segítse az ebben járatanabb nem szakember olvasót.

Örültem, hogy a könyvben újra helyet kapott az erdőtelepítés talaj-meliorációs szerepe. Ezt a gondolatot néhány évtizede a Kaposvári Erdőfelügyelőség szakembere, Rumszauer János feszegette és szeretett volna a nagy ráfordításokat felemészítő térségi meliorációs keretből e célra az erdőknek is megszerezni valamennyit. A mostani felvetés érdemes lenne az illetékeseknek felkarolni, segítené az erdők térbeli kiterjesztését.

A bemutatott mű természetesen nem nélkülözheti a mezővédő erdősávok szerepeltetését sem. Ez a gondolat is megújításra vár, jó, hogy a könyvecskében ehhez is kapunk támpontokat.

Az elmondottakhoz a recenzens annyit kíván hozzáfűzni, hogy a szennyvíztisztító nyárületvények több kísérletet mértek. Irányítóik (Gál J., Bellér P., Tihanyi Z., Tompa K.) vagy elhunytak vagy visszavonultak az aktív szakmai munkától, ezért jó lenne, ha valaki vállalná ezen kísérletek összefoglaló értékelését, hiszen mára már a talajra gyakorolt hatást is lehetne vizsgálni. Hasonlóképp megérdemelné az egykor volt legelőfásítás a felfrissítését is. Legalább ezek történetét, megoldásait jó lenne megörökíteni. Még hasznát vehetnők.

A tetszetős kiállítás, színes fényképpel is szemléltetett könyvet ajánljuk mindazok kezébe, akiknek nem idegen az alföldi erdőgazdálkodás és e területen találnak tennivalót. (Vásárolható: ERTI Központ.)

Ismertette: **Dr. Szodfridt István**

Az év fája

Megjegyzések

Bidló András–Heil Bálint–Kovács Gábor:
Molyhos tölgy (*Quercus pubescens*) termőhelyi igénye című cikkéhez

Az Erdészeti Lapok 2002. februári és márciusi számában Az év fája sorozatban kétrészes cikk ismerteti a molyhos tölgy termőhelyi igényét. A cikkben gyakran idézett 1967-es forrásmunka óta több olyan írás jelent meg, ami teljesebbé teheti a fafajról szerzett ismereteinket. Az alábbiakban ezekre szeretném felhívni a figyelmet.

A cikk szerint „a molyhos tölgy jelenlegi elterjedési területe hazánkban elsősorban a Balaton északi oldalán, a Vértesben, (a) Gerecsében, (a) Mecsekben, a Somogyi- és Tolnai-dombvidéken, a Gödöllői-dombvidéken, a Bükk déli oldalán és a Tornai-karszton található.” Ezekon kívül jelentős populációi élnek a Budai-hegységben és a Pilisben is. Ebben a vonatkozásban az idézett 1967-es forrásnál korszerűbb adatokat és térképet közöl *Bartha-Mátyás* (1995): *Erdei fa- és cserjefajok előfordulása Magyarországon* című könyve.

A cikk szerint az alföldi előfordulások közül a monori és a csévharaszi méltó említésre. Míg Monor mellett – a monorierdei Öregstrandon – csupán két molyhos tölgyfa áll, addig jelentős populáció él Nagykőrösön, Albertirsán, Jánoshalmán, valamint a Mátra- és Bükkalján, a Mezőföldön és a Kisalföldön több helyen. Az alföldi előfordulásokat az Erdészeti Lapok 2001. októberi számában *Dobay Gábor* foglalta össze.

A cikk szerint a molyhos tölgy „erősen savanyú mállásterméket eredményező kőzeteken (fillit, agyagpala, savanyú homokkő, gránit stb.) ...hiányzik.”

Extrém száraz termőhelyeken a molyhos tölgy helyenként kifejezetten savanyú alapkőzeteken kialakult mészkérülő erdőkben is előfordul. Savanyú homokkővön él a Mecsekben (*Borbidi-Kevey*, 1996), a Balaton-felvidéken (*Debreczy-Hargitai*, 1971), a Budai-hegységben, a Pilisben, a váci Naszályon (*Kun*, 2000), a Medves (*Csiky*, 1999) és a Karancs (*Csiky*, 1998) déli peremén, továbbá grániton és kvarciton a Velencei-hegységben (*Fekete*, 1956). Vizsgálataim szerint ezeken a

termőhelyeken erősen hibridizál a kocsánytalan tölgygel.

A cikkben a szerzők gyakran idézik *Keresztesi* (1967) publikációját. Bár az irodalomjegyzék hiányzik, megállapítható, hogy a Keresztesi Béla szerkesztésében megjelent „A tölgyek” című monográfiáról van szó – az idézett részeket azonban *Szodfridt István* és *Járó Zoltán* írta! Érdemes lett volna az ő nevüket is feltüntetni, hiszen a tőlük vett idézetek a cikk nagy részét teszik ki. Célszerű lett volna a tőlük átvett hat táblázat aláírásában is megjelölni a szerzőséget, hogy ne tűnjön úgy, mintha friss vizsgálati adatokról lenne szó. Megjegyzendő még, hogy a 2. táblázatban a pH (H₂O) és a pH (KCl) értékeit a szerzők hibásan közölték.

Az első – februárban megjelent – részt elolvasva kíváncsian vártam, hogy a márciusi folytatás után lesz-e irodalomjegyzék, mert több forrás felkeltette az érdeklődésem. Lemaradása valószínűleg nem a szerzők hibája, ők talán még nálam is csalódottabbak voltak írásuk megcsonkítása miatt. Rossz gyakorlatnak tartom, hogy az Erdészeti Lapok rendszeresen leahagyja a tudományos közlemények irodalomjegyzékét, hiszen az a publikációk szerves részét képezi. Így van ez a jelen cikkem esetében is, ezért kicsit nyomaszt, vajon megjelenik-e a 12 hivatkozásból álló irodalomjegyzék:

Kézdy Pál

Szerkesztői megjegyzés:

Az E. L. szerkesztőbizottsága az elmúlt években többször közreadta a lapban megjelentetendő tudományos cikkekkel kapcsolatos elvárásait. (szerkesztői kívánalmak, rövid kivonat valamely világnyelven, irodalomjegyzék stb.) Egyéb írásoknál az irodalomjegyzék feltüntetése az egységes szerkesztési szempontok okán nem jelenik meg.

**32 éves, erdő- és vadgazdálkodási technikus, több mint 10 éves szakmai gyakorlattal munkát keres az ország bármely területén. Minden megoldás érdekel.
Tel.: 06/20/9937-908**

A WWF nyilatkozata az áradásokról és aszályokról

„Azok a szélsőséges időjárási események, amelyekkel bolygónkon napjainkban szembesülünk, érzékeltetik, hogy mit fog hozni számunkra az éghajlatváltozás. Ezek a rendkívüli csapadékcsúcsok és aszályok megfelelnek a Kormányközi Éghajlatváltozási Bizottság előrejelzéseinek. Ha nem csökkentjük az üvegházhatású gázok kibocsátását, az emberi szenvedés és a gazdasági kár a jövőben növekedni fog” – nyilatkozta *Oliver Rapp*, a WWF Európai Környezetpolitikai Irodájának munkatársa Brüsszelben.

A WWF arra bízta a Johannesburgban megrendezésre kerülő Fenntartható Fejlődés Világtalálkozóra érkező politikai vezetőket, hogy az augusztus végi csúcstalálkozón olyan hatékony intézkedésekben állapodjanak meg, amelyek radikálisan lassítják az éghajlatváltozást, és az energiagazdálkodást fenntartható pályára állítják.

Meg kell egyezni abban, hogy a napból és szélből, valamint a biomasszából származó megújuló energia felhasználásának arányát a jelenlegi 2,2%-ról 2010-re 10%-ra növelik. A globális éghajlatra gyakorolt emberi hatás csökkentésére csak akkor van remény, ha a növekvő energiaigényeket megújuló forrásokból elégítik ki.

A világ vezető politikusai nem halogathatják tovább egy olyan cselekvési

program elindítását sem, amely a szegénységben élők számára hozzáférhetővé teszi a tiszta, elfogadható áru- és megbízható energiaszolgáltatásokat. Ez alapvető fontosságú, ha valóban teljesíteni akarjuk az ENSZ Millenniumi Nyilatkozatának azt a célkitűzését, hogy 2015-re a Földön a szegénységben élők száma a felére csökkenjen.

Az olyan, ember által okozott problémákat, mint az „Ázsia fölött lebegő barna felhő” a világ csak tiszta energiaforrások alkalmazásával küzdheti le. A fosszilis tüzelőanyagokat égető erőművek teljesítményének növelése csak súlyosbítja a problémákat az ázsiai régióban és globális szinten egyaránt. A tiszta és fenntartható technológiák ma már rendelkezésre állnak, csak a kormányokon és az energiaszektoron múlik, hogy valóban használják őket.

A johannesburgi világtalálkozó a végső lépést jelentheti a Kiotói Egyezmény hatálybalépéséhez. A világ türelmetlenül várja, hogy Oroszország ratifikálja a Kiotói Egyezményt. Ha ez megtörténik, az Egyezmény megkapja a szükséges többséget ahhoz, hogy nemzetközi érvényű törvénnyé váljon.

További információ:

Gadó György Pál, programvezető, WWF Magyarország

Tel.: (1) 214-5554/107, Mobil: (30) 987-1617, e-mail: gyorgy.gado@wwf.hu

Az első környezetvédelmi rendőr

Az MTI-Press információja szerint a napokban együttműködési megállapodást írt alá *dr. Jámbor László*, a soproni Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. (TAEG) vezérigazgatója, és *Vig József Attila*, a Soproni Polgárőrség Egyesület (SPE) elnöke. Az együttműködés hatékonyan szolgálja az erdőről, az erdő védelméről, továbbá a vadvédelemről, a vadgazdálkodásról, a vadászatról, a természetéről szóló törvényben foglaltak betartását, az ezekkel összefüggő jogsértések megelőzését, megszüntetését. Az aláírással egyidejűleg a vezérigazgató egy személygépkocsit ajándékozott a soproni polgárőrségnek.

A polgárőrök képviselője, *Vig József Attila* szerint az együttműködési megállapodás révén és az ajándék birtokában

óriási lépnek előre. Könnyebb lesz megelőzni a tüzeseteket. Tűzgyújtási tilalom idején fokozottan ellenőrzik a kijelölt helyeket. A rossz szándékú emberek kiszűrésére az erdészeti szakszeméllyel együtt speciális stratégiát dolgoztak ki.

Az erdőgazdaság és a polgárőrség együttműködési megállapodásában nagy szerepe van a rendőrségnek, a határőrségnek, a természetvédelmi őrnöknek, a kerületvezető erdészeknek. A közeljövőben az országban elsőként itt áll munkába környezetvédelmi rendőr. A terepjáróval közlekedő közeg feladata a soproni parkerdőségi rendjének felügyelete.

T. M.

(Képes Újság)

Erdei tábor a Bakony tetején

Vadregényes környezetben ismerhetik meg a gyerekek a természetet.

Hajag-tető (Varga) – Iskoláknak mutatja be erdei táborát a Hajagi Véderdő Erdőbirtokossági Társulat. A Bakony egyik legszebb helyén gazdálkodik kétszázötven hektáron a hatvan tulajdonos. A szakmai munka irányításával *dr. Péti Miklós*t bízták meg. A területen meredek lejtők, emelkedők találhatók, másutt meg nagyon vékony a talaj termőrétege, ezért csaknem háborítatlan a terület, évszázados, névvel tisztelt fák, források, sziklák találhatók erre.

Az erdőbirtokosok hatszáz méter magasságban, egy tisztáson pihenőházat alakítottak ki, amelyhez a közelmúltban részben pályázaton elnyert pénzből előadótermet építettek, és *dr. Majer Antal* erdőmérnök professzorról nevezték el.

(Napló)

Pálháza (ÉM – VT) – Száznál több résztvevő érkezett az ország minden részéből a szombaton megrendezett Kárpát-medencei Kisvasutak Napjának pálházai rendezvényére.

A kemencepataki erdei vasút ünnepelésén *Lenár György* erdészeti igazgató arra hívta fel a figyelmet: a sír széléről hozták vissza lelkes emberek 1989-ben a ma már évi ötvenezernél több utast szállító erdei vasutat. A vendégek közül hatvanan érkeztek Budapesttől különvonattal. A „szomszédos” lillafüredi és szilvásvárad vasutak képviselőiben is érkeztek ünneplők. Az újhelyi libegőn tett emlékeztetéses utazás, majd kisvonatozás élményét egy kiadós ebédrel töltötte meg a vendéglátó Északerdő Rt. Kókapun.

(Észak Magyarország)

Csorváson 2002. július hó 5-én megnyílt a X. Vadászati, Halászati és Természetvédelmi témájú képzőművészeti kiállítás, amelyen 22 alkotó 45 alkotással mutatkozott be. A kiállítás anyaga augusztus hó 1-jétől a Soproni Erdészeti Múzeumban, majd később Tátton látható.

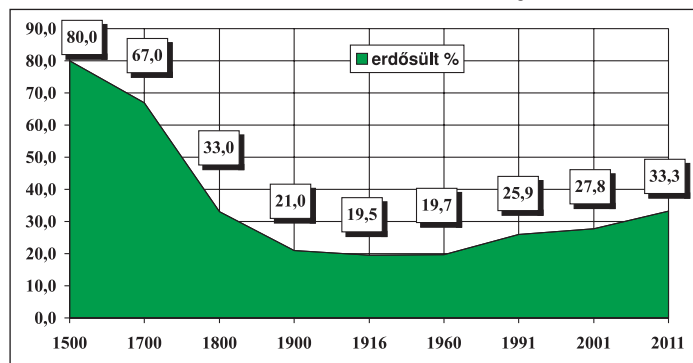
Ignác Magdolna

4 hektár erdő Budapest mellett Alsónémedin eladó. Érdeklődni lehet a 06-70-314-7304-es telefonszámon.

Vadkárhelyzet, vadkárgondok Somogyban

Szeretném bemutatni Somogy megye erdő- és vadgazdálkodásának egyensúlyi problémáit, az erdőterületek védelmére és fejlesztésére tett erdészeti hatósági intézkedéseket.

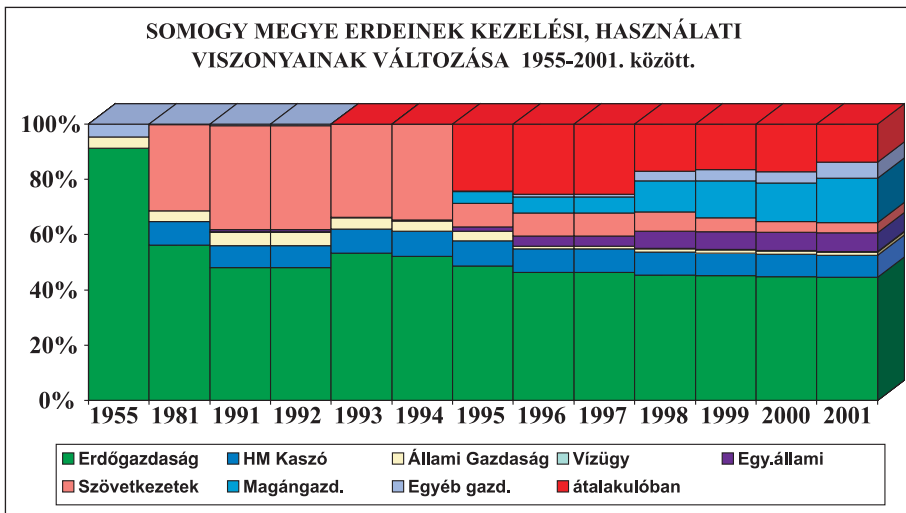
Néhány adat a somogyi erdőkről:

Korabeli írásos emlékek szerint Somogy megye mai, mintegy 600 ezer hektárnyi területének több mint kétharmadát erdők borították. A hatalmas erdőtümbökről mondták: „nem az erdő van Somogyban, hanem Somogy van az erdőben...” Az erdősültség változásait a grafikon jól szemlélteti.

Az erdészeti adattár szerinti 27,8%-os erdősültséggel Somogy megye az ország ötödik legerdősültebb megyéje. Távlati fejlesztési cél, hogy a megye erdősültsége meghaladja az egyharmadot. Az erdők tulajdonosi, kezelési viszonyaiiban nagy változások voltak.

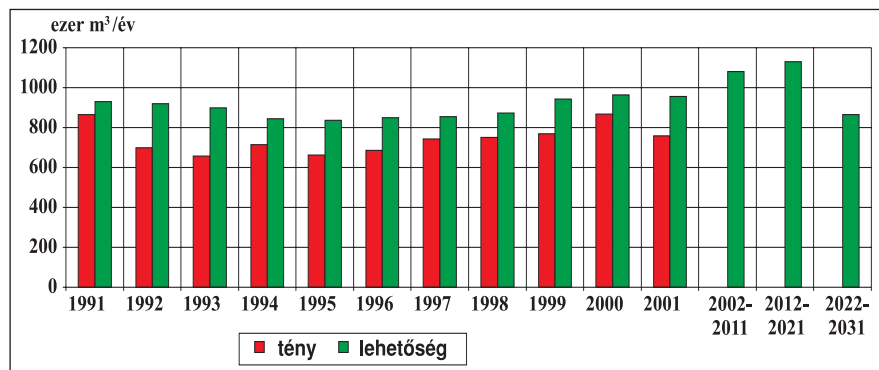
Jelenleg az erdészeti igazgatás 2080 erdőgazdálkodót tart nyilván. A megye erdőterületének 60,2 %-a maradt állami, 0,2 %-a pedig közösségi tulajdonban, ahol az erdőkezelés megoldott. A többi erdőben egyrészt megindult a saját tulajdonú magánerdő-gazdálkodás (3,2 %), a természetes személy megbízásos alapon történő (3,9%), illetve a társult (18,6 %) formában történő erdőkezelés. A földkiadás, az ingatlan-nyilvántartásban az átvezetések elhúzódása, a bizalmatlanság, a jogszabályi változások (kivárás a földtörvényi viták: lehet-e jogi személynek erdőtulajdona stb.) miatt társulási szerveződés alatt van 13,9 %.

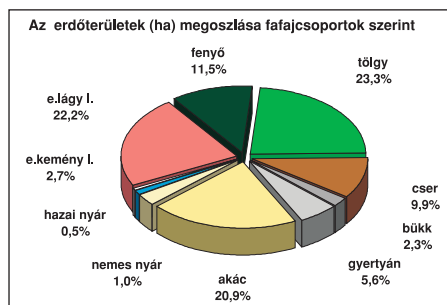
Az új erdőgazdálkodók általában tőkeszegények, kis területen gazdálkodnak, az önhibájukon kívüli károokra (pl.: vadkár) rendkívül érzékenyek. Állami támogatásra a véten károk (aszály, árvíz, vihar, hótörés) felszámolásánál számíthatnak csak.

A somogyi erdőkben összesen mintegy 35,1 millió köbméter fa van. Az erdők évente 1,2 millió köbméter fát teremnek. A somogyi erdőállományok hosszú távon biztosítani tudják mintegy egy millió köbméter fa évenkénti kitermelését, ami hozzávetőleg évi 10-12 milliárd forintos árbevételt eredményezhet.

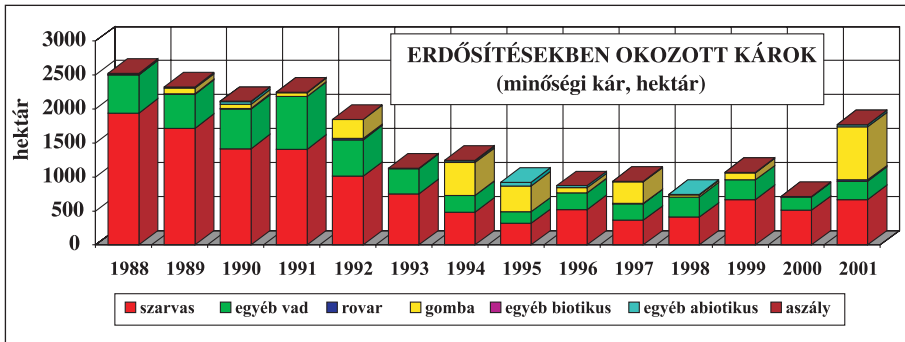
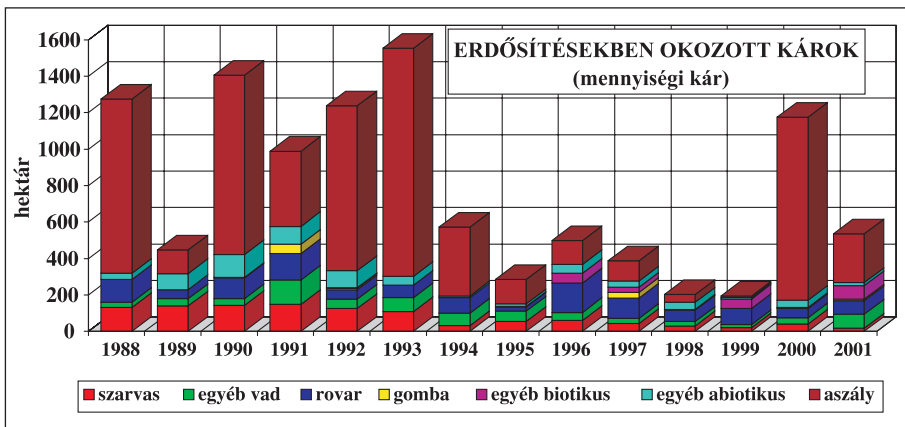
Az erdőtervekben meghállapított lehetőségekhez képest az alábbi ábra mutatja a kitermeléseket és a következő harminc év fahasználati lehetőségeit:

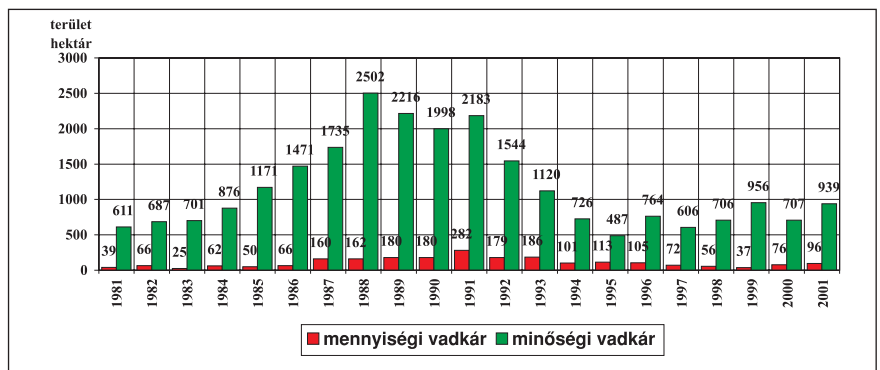
Őshonos fajakból álló keménylomb állományok jellemzik a megye erdeit.

A letermelt erdőket a termőhelynek legjobban megfelelő fajfajjal kell felújítani. Aki nem tud megfelelni ennek a követelménynek, azt az erdészeti hatóság erdőgazdálkodási bírsággal sújtja és korlátozza további fahasználati lehetőségét. A fiatal erdősítések rendkívül érzékenyek a különböző károsításokra.

tartására mintegy 150-220 millió forintot fordítottak az elmúlt években az erdőgazdálkodók, melynek költségeit – szerződésektől és bírósági perekéntől függően – döntő mértékben a vadászatra jogosultak fedezték. A felújítási kötelezettség és az új erdők telepítésének növekedése a magas vadlétszám miatt növekvő védekezési költségigényt jelent. 2002-ben a SEFAG Rt.-nek 170 km új kerítésépítési igénye van, az összes igény meghaladja a 280 kilométert.

A vadászható nagyvadállomány (gím, dám, őz) a fiatal erdőszékek faállományát hosszú távon, ismétlődően több, mint 200 erdőrészletben oly mértékben károsította (fejlődését megakadályozta, minőségét rontotta, egészségi állapotát hosszú távra kihatóan károsan befolyásolta), hogy az erdőről és az erdő védelméről szóló törvény szerint erdővédelmi bírság megfizetése (2001-ben 32 vadászterület vadászatra jogosultját összesen 15,7 millió Ft) iránt intézkedett az erdészeti hatóság. (Az intézkedéshez szükséges szakhatósági hozzájárulást a természetvédelmi és a vadászati hatóság megadta.) Huszonhét további vadászatra jogosultnál a vadlelvési terv megemelését kellett kezdeményeznie. Az elmúlt két év rendkívüli aszály- és a vadkárai miatt jelentősen csökkent a befejezhető erdőfelújítások mennyisége, nőtt a gazdálkodók ezirányú kötelezettsége. A felújítási helyzet összességében nem katasztrófális, mégis 2001-ben jelentős véghasználati korlátozásokat kellett életbe léptetni egyes erdőgazdálkodóknál – főleg a vadkár miatti felújítási elmaradások, a kedvezőtlen folyamatok megakadályozása miatt – az erdészeti hatóságnak.

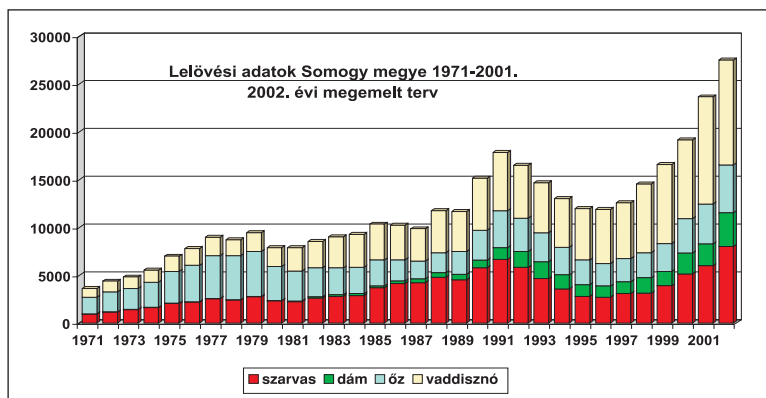
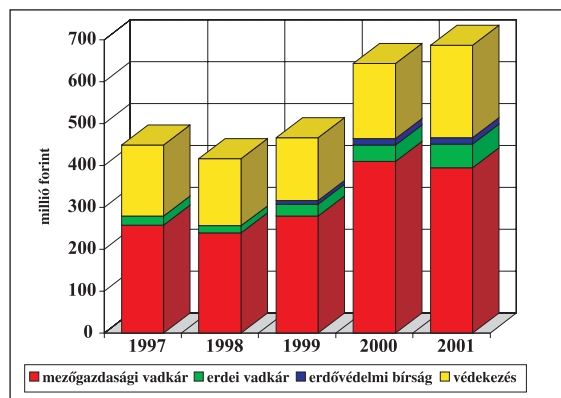
Mi is a helyzet a somogyi nagyvad-állománnyal?

A nagyvadállomány maximum-létszámát az élőhely vadeltartó képessége alapján a vadgazdálkodási körzetekre, azon belül a vadászterületekre meghatározták. A nagyvad élőhelye az év túlnyomó részében – főleg a téli időszakban – az erdő. Az erdő adta táplálékkínálat (főleg télen) a meghatározója az eltartható nagyvad maximális létszámának. Az egyeztető tárgyalások alapján a megyében maximum 6430 db szarvas, 1850 db dám, 17 010 db őz és 4000 db vaddisznó tartható. A mezőgazdaságban és az erdőkben okozott károk, valamint a kilövési eredmények alapján arra kell következtetni, hogy a vadlétszám az elmúlt évihez viszonyítottan a magas kilövés ellenére sem csökkent, egyes helyeken nőtt. Mivel a szabadon élő nagyvadak természetes ellenségei kipusztultak hazánkban, a vadlétszám szabályozása az ember (a vadászok) kezében van.

A következő táblázat azon (vadgazdálkodási jelentésekben szereplő) költségeket mutatja, melyek az eltarthatónál magasabb vadlétszám miatt keletkeztek. Ezek a kifizetett vadkárok, erdővédelmi bírság, védekezési költségek. Természetesen nem szerepelnek itt azok a kár és kármegelőzési költségek, melyeket a vadászatra jogosultak a saját használatú földterületeiken zömében más ágazatok terhére megfinanszíroztak.

A károsítások közül a vadkár azért játszik kritikus szerepet, mert viszonylag egyszerű eszközökkel elhárítható, az erdők vadeltartó (vadeltartó) képesség szintjén tartott vadlétszám esetén számottevően nem is keletkezik. A túltartott vadlétszám kárainak térítése, a kár megelőzésének költségei (kerítésépítés, karbantartás, egyedi védelem, ...) az okozott kár miatti bírságok, hasznvételi korlátozások súlyos költségterheket rónak mind az erdőgazdálkodókra, mind a vadászatra jogosultakra. Az erdőszékekben az alábbi ábra szerint alakult a vadkár :

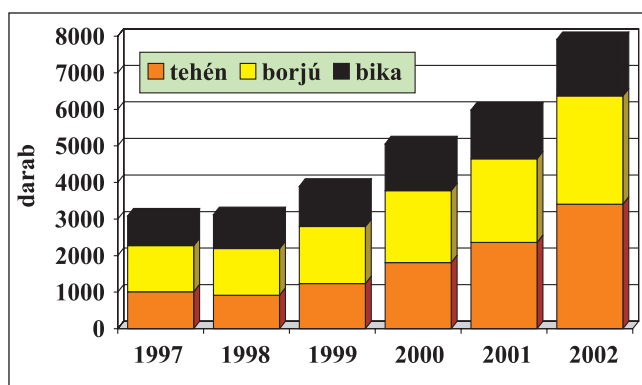
Ahhoz hogy a fenti szinten tudják tartani az erdőgazdálkodók erdeiben (erdőszékekben) a vad kártételét, megelőzőként, évente 80-260 kilométer kerítést kellett építeniük 1991-től. A megyében 2001-ben összesen 8054 ha erdőszéket védett kerítés. A kerítések hossza 1333 km volt. Vadkárelhárító kerítés építésére, karban-

2001-ben a vadászatra jogosultak jelentései szerint az összes vadászati árbevétel 1663 millió Ft volt Somogy megyében. A kiadások 1784 millió forintot tettek ki. A táblázat szerinti rekord lelövés 121 millió veszteséget hozott. (2000-ben volt először kimutatottan veszteséges Somogyban a vadászat 44 millió forinttal.)

Gím lelövés változása hat év alatt

A lelövési adatok is jól mutatják, hogy Somogyban a vadlét-szám messze meghaladhatja az eltartható maximumot. Elértünk oda, hogy a megye területének 80 %-án az erdőgazdálkodók, új erdőt telepítők részére nem maradt más biztosíték csak a kerítés, hogy egy-egy nagyobb rudli szarvas, dám és őz ne tegye tönkre több év erdősítési munkáját. Kerítés nélküli felújítás egyes térségekben már akárcsarjak esetén sem lehetséges. A kerítés építési költsége hektáronként a 100 ezer forintot, kilométerenként az ezer forintot meghaladja. Mivel nem minden erdőgazdálkodó képes a megelőzés költségeit előteremteni, egyre gyakoribbak a kártérítési, a védekezési költségek megosztási arányait vitató bírósági per.

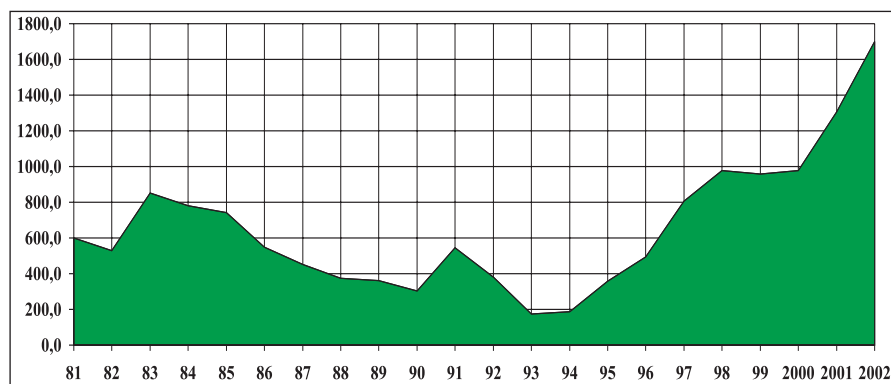

A Somogy megyei vadgazdálkodási tanács (melynek tagja az erdészeti hatóság vezetője is) megállapította, hogy a vadászati árbevételeket nem lehet növelni (sőt a maximum létszáma állás után azok csökkenése várható), a költségek (károk, védekezés, vadgazdálkodás) ugrásszerűen megnöttek, a kár mértéke nőtt, a felújítások állapota romlott, ezért *a nagyvad-állomány drasztikusabb, de szakzerű csökkentésére van szükség.* A vadgazdálkodási kiadások olyan ugrásszerűen nőnek, hogy több vadászatra jogosult már felülte tartalékait. Az erdők és a természetes élőhelyek védelme fokozottan indokolja a vadlétszám csökkentését.

Élőhely-fejlesztés, erdőtelepítési lehetőségek:

Somogyban az összeállított területfejlesztési, térségfejlesztési és racionális földhasználati tervek szerint több tízezer hektár olyan termőföld van, melyet legcélszerűbben erdő telepítésével lehet hasznosítani. Várhatóan a magánszektorhoz tartozó földterületen fog megvalósulni az erdőtelepítések 72 %-a.

Az erdészeti hatóság arra ösztönözi az erdőtelepítőket, hogy őshonos, elegyes, stabil erdőszerkezetű erdők jöjjenek létre. Somogy megyében 1981-2001 között az alábbi ábra szerinti mennyiségű erdőtelepítés történt hektárban, 2002-re már több mint 1700 hektár új erdő létesítésére kötöttünk szerződést.

A földtulajdonosok közül egyre többen vállalkoznak hosszú távon erdőtelepítéssel hasznosítani a földterületet ott, ahol a mezőgazdasági termelés ráfizetéses. Az erdőtelepítések a kiviteli tervek szerint, a termőhelynek megfelelő, zömében őshonos fafajjal kerülnek megvalósításra. *Az erdőterület bővítése igazi élőhely-fejlesztés a nagyvad számára is.* Mivel a fiatal erdősítések rendkívül érzékenyek a vad károsítására (a támogatási egységárak már meghaladhatják hektáronként az 500 ezer forintot) a telepítési

program sikeresen csak alacsonyabb vadlétszám esetén valósítható meg feszültségek nélkül.

Hosszú távon megoldást csak a vad és élőhelye egyensúlyi állapotának visszaállítása jelentheti, azaz az elviselhető kár (5%) mértékéig kontroll alatt kell tartani, azaz radikálisan csökkenteni kell a vadászatra jogosultaknak a nagyvad létszámát. A vadászati hatóságnak a csökkentést ki kell kényszeríteni. Ehhez korrektebb vadlétszám meghatározási módszert kell kidolgozni (becslés helyett számlálás) és megbízhatóbb monitoringot kell bevezetni. Az érintett hatóságoknak (természetvédelem, erdő, vad) szorosabban, hatékonyabban kell együttműködni.

Erdőrendezési Napok

Az Állami Erdészeti Szolgálat Veszprémi Igazgatósága Zánkán és a Balatonfelvidék erdeiben szervezte a XIV. Erdőrendezési napokat. Kitétek magukért a veszprémi kollégák, mert minden adottságot kihasználtak, hogy az ország különböző térségeiből jött rendezőknek alaposan bemutassák munkahelyüket. Az érkezés délutánját követően jó kétórás balatoni hajózás feleltette az utazás fáradalmait. A szakmai láttnivalókat a Bakonyi Erdészeti Rt. Monostorapáti Erdészetének területén láthatták a résztvevők. Többek között az épülő balatoncsicsói Erdei Iskolát. Szakmai elemzésre inspirált a cseres, tölgyes természetes felújításoknál látottak.

Az előadásokra a harmadik napon került sor, melyeket *Barátossy Gábor*, az Erdészeti Hivatal elnöke nyitott meg. Emlékeztetett az 1971-es, a Buenos Aires-i erdőkkel kapcsolatos állásfoglalásra, mely meghatározta az erdők hármass funkcióját. *Mészöly Győzőre*, a korán elhunyt kollégánkra, aki harminc éven át dolgozott a közjóléti erdőért. Hangsúlyozta, hogy nagy a felelősségünk, amikor a költségvetés mintegy egymilliárd forintnyi forrását felhasználjuk, és kiemelte a helyi kezdeményezések fontosságát. Aktuális kérdésekről szólva elmondta, hogy az Országgyűlés várhatóan elfogadja a Nemzeti Földalapról szóló törvény azon kiegészítését, miszerint az állami erdők is bekerülnek a földalapba. Hangsúlyozta: a földalap kezelésére új szervezet jön létre, amely önálló költségvetési intézmény lesz, és hatáskörébe tartozik az állami erdővagyon is, kivéve a meglévő természetvédelmi, illetve a védelemre tervezett területek.

Mibalovics László, a Veszprém megyei Területfejlesztési Tanács szakembere a térség élőhelyeinek változatosságára, a megye erdeinek fajgazdagságára, a védett területek élőhelymegőrző szerepének fontosságára hívta fel a figyelmet.

Főző János, a Balatoni Régió főépítésze a Balatonról szólva megemlítette, hogy az valamikor négy tavacskából állt, mintegy 1000 négyzetkilométeren. A tizenkétezer éve kezdődött feltöltődés 10 méter iszapvastagságot hozott létre évi 0,4 mm gyarapodással. A 2500 éve megjelent ember többször is le akarta csapolni a tavat. 1865-ben az ezirányú tevékenység mintegy öt méteres vízszintcsökkenést okozott. Erre a vasútépítés miatt volt szükség.

Dr. Laposa József tájépítész a Balatoni Régió területrendezési tervének vezető tervezője röviden ismertette a területi adottságok integrált hosszú távú lehetőségeit, melyben az erdészeti elképzelések is bennfoglaltatnak. Hangsúlyozta, hogy a földvásárló spekulánsok ellen csak kiskapuk nélküli törvényekkel lehet. Emlékeztetett a táj túlhasznosításának veszélyeire és káros következményeire.

Vaspőri Ferenc, az ÁESZ veszprémi igazgatója kifejtette, hogy erdőgazdasági térségről ott beszélhetünk, ahol 75 százalék a valóságos vagy a majdani erdőterület. Szorgalmazta, hogy országos turisztikai és közjóléti terv készüljön, amelyben az egymás mellett lévő régiók össze tudják hangolni tevékenységüket. Ez nagyban növelné az idegenforgalmi lehetőségeket. Egységes rendszerbe kellene illeszteni az elképzeléseket.

Csóka Péter, az ÁESZ Szolgálat főigazgatója az erdő fogalma és szerepe meghatározásának fontosságát hangsúlyozta. Mert más és más helyen nem jelent ugyanazt az erdő léte és szerepe a térségben élők számára. Mint mondta, a Földön jelenleg hozzávetőleg 3,9 milliárd hektár erdő van, mely minden évben csökken, míg hazánkban köztudottan növekedik az erdőállomány. Az ötszázmillió év alatt felhalmozódott energiahordozót lényegében 500 év alatt elégetjük. Tudomásul kell venni, hogy más szempontok is vannak az erdőtelepítésnél, mint az eddigi erdészeti tényezők.

Az Erdészeti Szolgálat kimagasló munkát végzett szakembereinek *Csóka Péter* főigazgató kitüntetésekét adott át:

Erdőrendezői Díj:

Varga Miklós erdésztechnikus, nyugáll. erdőtervező (Veszprémi Igazgatóság)

Jubász István erdésztechnikus, erdőtervező (Szegedi Erdőtervezési Iroda)

Sebestyén László erdésztechnikus, erdőtervező (Váci Erdőtervezési Iroda)

Jagicza Attila erdőmérnök, osztályvezető (Zalaegerszegi Igazgatóság)

Nagy Frigyes erdőmérnök, osztályvezető (Veszprémi Igazgatóság)

Erdőfelügyelői Díj:

Jaksa Ferenc erdésztechnikus, erdőfelügyelő (Kecskeméti Erdőfelügyelőség)

Padányi Gulyás Gábor erdőmérnök, erdőfelügyelő (Budapesti Erdőfelügyelőség)

Sörnyei Sándor erdőmérnök, erdőfelügyelő (Kaposvári Erdőfelügyelőség)

Pápai Gábor

150 éves évforduló

Egyesülete megalakulásának 150 éves évfordulóját ünnepelte Ausztria erdész-társadalma. A háromtagú magyar dele-gáció köszöntötte a sógor erdészeket. A kétnapos rendezvényen megtárgyalták a törvényalkotás legégetőbb kérdéseit, melyen a vadászat volt a fő téma. A Salzburgban rendezett jubileumi gyűlés résztvevői ismerkedhettek a város, a környék nevezetességeivel is, melynek egyik látnivalója a helybéli skanzen volt. További sikeres egyesületi életet kívánunk Ausztria erdészeinek.

Balról: Dr. Peter Kar a felső-ausztriai egyesület elnöke, Bogdán József régióképviseelő és Viharos Zsolt OEE-alelnök

A tizedik Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny

mezőtúri döntőjére kaptam meghívót, amin a majd kéttucatnyi rendező között hiába böngésztem az Országos Erdészeti Egyesületet, nem találtam. Régi kedves barátom, *dr. Tóth Albert* versenybizottsági elnök meghívásának nem tudtam nemet mondani, és a háromnapos verseny utolsó két napján bekapcsolódtam a hallatlan élményt jelentő vetélkedőbe. A döntőt megelőzően lebonyolított országos válogatóból huszonkét általános iskolából jutott be a legjobb ötödikes és hatodikos. A döntőre elkísérte a tanulókat a felkészítő tanár is. A versenyzők is és a felkészítő tanárok is megérdemlik, hogy helyezési sorrendben felsoroljuk őket.

5. osztályosok (Név, iskola, felkészítő tanár):

Borián Csilla, Arany János Ált. Isk. Barcs, *Keserű Józsefné*

Plesa Dániel, Kubinyi Ált. Isk. Tápiószentmárton, *Dudokné Gyevát Margit*

Horváth Anikó, Pál Apostol Kat. Ált. Isk. és Gimn. Budapest, *Pánczélné Pető Gizella*

Kovács András, Móra Ferenc Ált. Isk. Fegyvernek, *Zakar Zoltánné*

Rácz Dániel, Paragvári utcai Ált. Isk. Szobathely, *Rozmán Gézőné*

Jánosi Zsuzsa, Testnevelés-tagozatos Ált. Isk. Budapest, *Gyenes Csilla*

Emmert Vanessza, 5. sz. Ált. Isk. Szekszárd, *Tornyos Mariann*

Dani Kinga, Kodály Zoltán Énekzenei Ált. Isk. Komló, *Wágnerné K. Sarolta, Albertné Z. Zsuzsa*

Knódel Anita, Kossuth L. Ált. Isk. Soltvadkert, *Ocskóné Csabai Eszter*

Brumár Bettina, Ált. Isk. Zsáka, *Duró József Sándorné*

Horváth Dalma, Kisfaludy-Ramassetter Iskola Sümeg, *Szaniszló Katalin*

Abos Lóránd, Ságvári Endre Ált. Isk. Oroszlány, *Molnár János Róbert*

Sás Benedek, Angoltagozatos Ált. Isk. Budapest, *Deményné Sári Julianna*

Lipták Alice, Ilosvai Selymes Péter Ált. Isk. Abaújszántó, *Stajzné Kender Ilona*

Pető Zsolt, Általános Művelődési Közp. Tarnaörs, *Birikiné Nyéki Andrea*

Ódor Dániel, Szabó Lőrinc Ált. Isk. Balassagyarmat, *Ocskó Ildikó*

Varga Zoltán, Szentgyörgyi Albert Ált. Isk. Győr, *Vargáné Lampert Andrea*

Tóth Diána, III. sz. Ált. Isk. Orosháza, *Ökrös Ferencné*

Török Zsolt, Dancs Lajos Ált. Isk. Nagyecsed, *Véghné Csebi Katalin*

Szászi Zoltán, II. Rákóczi Ferenc Ált. Iskola Székesfehérvár, *Nagy Györgyné*

Keresztúri Kata, Belvárosi Ált. Isk. Makó, *Bozsár Józsefné*

Forgács Benjamin, Móra Ferenc Ált. Isk. Zalakaros, *Biczó Lászlóné*

6. osztályosok:

Németh László, Ált. Isk. Csátalja, *Némethné Valkai Mária*

Tóth Máté, Apor Vilmos Római Katolikus Isk. Közp. Győr, *Szalontay Lukácsné*

Kovács Boglárka, Ált. Isk. Borsosberény, *Hornayák Sándorné*

Katona Máté, Váci Mihály Ált. Isk. Tatabánya, *Szedresi Károly*

Nádas Anna, Petőfi utcai Ált. Isk. Békéscsaba, *Tóth Győző*

Somogyi Orsolya, Jankovich Miklós Ált. Isk. Rácalmás, *Márkus Zoltán*

Szabó Réka, Kossuth L. Ált. Isk. Budapest, *Terjék Edit*

Forgács Lajos, Középkerti Ált. Isk. Hajdúböszörmény, *Gáborné Hajdú Zsuzsa*

Szi Csaba, Fekete István Ált. Isk. Gógánfa-UKK, *Márkusné Csonták Éva*

Szijártó Anna, Bem József Ált. Isk. Budapest, *Tóth Géza*

Mucza Edina, Vásárhelyi P. Ált. Isk. Kisköre, *Iván Béláné*

Borbély András, Molnár György Ált. Isk. Dombóvár, *Nagy Sándor*

Túróczi Ádám, Ált. Isk. Jászbol-
dogháza, *Rigó Andrásné*

Hraskó János, Petőfi Sándor Ált.
Isk. Nyíregyháza, *Reznekne Kárpáti
Margit*

Kelemen Anikó, Váci Mihály Ált.
Isk. Nagykáta, *Reisz Jánosné*

Juhász Árpád, Munkácsy M. Á. M.
K. Balástya, *Bódimé Kothencz Ibolya*

Kugyelka Réka, Kodolányi János
Ált. Isk. Pécsvárad, *Major Józsefné*

Jacsó Mónika, Szent István Katoli-
kus Ált. Isk. Mezőkövesd, *Juhászné
Bodnár Mária*

Horváth András, Körzeti Ált. Isk.
Öreglak, *Gelencsér Viktória*

Kovács Szilvia, Ált. Isk. Zalalövő,
Németné Jakab Ilona

Sátori Zsófia, Fodros úti Ált. Isk.
Budapest, *Havas Katalin*

Horváth Adrienn, Eötvös L. Ált.
Isk. Celldömölk, *Kondics Erika*

A Tessedik Sámuel Főiskola Mező-
gazdasági Főiskolai Kara adott otthont
az írásbeli felkészítő tanárok to-
vábbképzésének, az alkalomra készített
legjobb poszterek kiállításának,

valamint *Tótb Albert* lélegzetállító te-
részfotóiból rendezett kiállításnak.

Az igazi élményt a második nap te-
repversenye, illetve terepgyakorlata je-
lentette. A két autóbuzsnyi résztvevő
hallatlan lelkesedéssel figyelte *Tótb Al-
bert* tanszékvezető egyetemi tanár elő-
adásait az egyes helyszíneken. A tanu-
lóknak igencsak nyitva kellett tartani a
szemüket és a fülüket, hogy jegyzeteik-
ben ne tévedjenek. Ugyanis egy-egy
bemutató helyszínét követően az el-
hangzottakkal kapcsolatos kérdésekre
kellett válaszolni a versenylapokon. Na-
gyon izgalmas és élményszerű volt ki-
emelten köszönhetően az előadónak.

De érdekesekek voltak a másnapi kis-
előadások is, különösen ha figyelembe
vesszük az előadók életkorát.

Az Országos Erdészeti Egyesület ér-
tékes könyvjutalmakat, és az első tíz he-
lyezett iskolának egyéves Erdészeti La-
pok előfizetést ajánlott fel. Feltétlen azt
a tanulságot kell levonni a három nap
alapján, hogy Egyesületünknek nem
szabad mellőzni ezt a fontos országos
vetélkedőt, és bizonyítani kell képvisé-

lőinek jelenlétével is, hogy *dr. Tótb Al-
bert* versenybizottsági elnök, *dr. Ká-
rász Imre* zsűrielnök és *dr. Krizsán Jó-
zsefné* munkáját és a verseny sikerét
elősegítő rendező erőfeszítéseit messze-
menően támogatjuk.

Pápai Gábor

Újságírók az erdőért

Az ÉSZAKERDŐ Rt. adott otthont az első félévben megrendezett hagyományos újságíró találkozónak, ahol az egyes térségekben jellemző erdőgazdálkodási feladatokkal ismerkednek az újságírók. A Bükk-fennsíki terep alkalmas volt a természetvédelem és az erdőgazdálkodás összehangolt munkájával kapcsolatos kérdések felvetésére is. A változatos nem egész két napba belefért a Jávorkuton látható csemetekert megtekintése, egy bükkállomány felújításának bemutatása. Az egyre szaporodó tanösvényekből is láthattunk egyet, majd a garadnai Erdészeti Gyűjtemény vezette vissza a múltba az újságírókat. A Szolgálat miskolci igazgatóságán az ún. „megélhetési bűnözésről”, az erdőgazdálkodás helyi visszasságáról kaptunk információt.

Csak köszönet illeti az ÉSZAKERDŐ munkatársait a vendéglátásért, s aki figyelte a médiákat, tapasztalhatta, hogy

ezek a rendezvények nagyban hozzájárulnak az erdészek munkájának tárgyilagosabb megítéléséhez. Az őszi hason-

ló rendezvényen a Balaton-felvidék és a Bakony erdőgazdálkodásával ismerkedhetnek az újságírók.

A magyar nagyvadgazdálkodás jövőképe II.

Rakk Tamásnak az Erdészeti Lapok előző számában megjelent cikkével teljes mértékben egyet kell értenünk, hiszen az intenzív bérvadásztatás a zárt rendszerű vadgazdálkodásban (ZRV) – a vadaskertekben – kevesebb gonddal és biztosabban kalkulálható nyereséggel (vagy veszteséggel) valósítható meg.

Rakk Tamás jövőképe mellé azért egy római kettes jövőképet is érdemes lenne felvázolni, amely néhány száz hektáros, kis magán vadászterületeket jelent olyan több ezerhektáros szervezetben, ahol a vad elejtése, a rekordok hajszolása nem görcsös gazdálkodási feladat, hiszen egy vadásznak a vad etetése, megfigyelése, védelme, sőt a károsításának részbeni eltűrése is örömet jelenthet.

Kedvenc vadászkönyvem Szabolcs József „Apám és én száz éven át vadásztunk” című könyve, melyben az író-vadász a pár száz hektáros bérleményen megélt élményeit olyan csodásan írja le, hogy már csak reménykedhetünk abban, hátha lesz még egyszer olyan (vadász-) világ is, amikor nem kell kilóra mérnünk a szarvasvadászatot, hanem a saját gazdálkodás élménye is értéké válik.

A kis magán vadászterületeknek per-

sze már ma is több formája létezik. A legegyszerűbb az, ha valaki a saját földjén-erdejében vadászik, kialakítja a maga leseit, szóróit, vadföldjeit, és bérvadászati szerződést köt a vadászatra jogosulttal, aki viszont elvégzi a terület (vad) őrzését és a felügyeleti adminisztrációt is (beírókönyv, azonosító, vadgazd. terv stb.).

Gyakori az, hogy valamely erdőgaz-

daság vagy vadásztársaság a vadászterülete egy részét albérléssel adja kisebb társaságok részére, akik azután maguk között ezt is 1–200 hektáronként továbbosztják önállóan is vadászható biztonsági körzetekre.

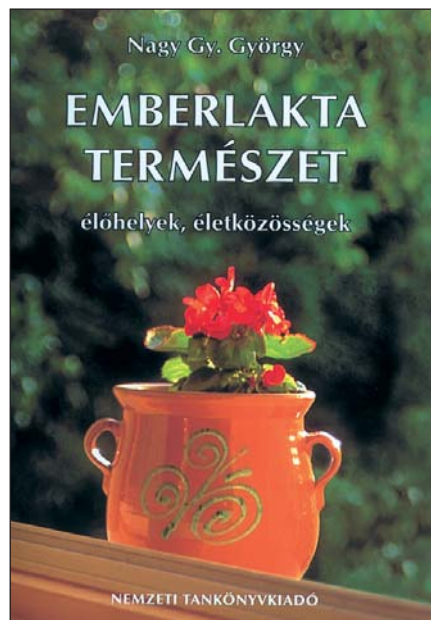
Egy esetleges új vagy módosított vadászati törvényben elsősorban a jegyzők szerepét kellene majd tisztázni, hiszen ma még a más földjét adják bérbe minden felügyelet, anyagi vagy más jogkövetkezmény nélkül.

Ha a jegyzőknek nem lehetne szerepe a bérbeadásban, akkor a földtulajdonosi érdekek jobban érvényesülhetnének, ha viszont csak a jegyző lenne jogosult a bérbeadásra, akkor erre világosabb jogszabályok kellenének. Pl.: az árverés kötelező kiírása stb.

Végül, még egy közös gondot, illetve érdeket szeretnék megemlíteni. Ez pedig az agrárgazdálkodás évről évre ismétlődő természetpusztítása az aratással és a betakarítással, amely egy kicsit olyan, mintha mi erdészek évről évre tarra vágnánk minden erdőt, és még fel is szántanánk a helyét, hogy lehetőleg minél több élőlény pusztuljon el.

Úgy gondolom, hogy az EU számunkra olyan utat fog kijelölni, amely a mezőgazdasági területek nagyobb arányú beerdősítését jelenti majd, és akkor a nagyvad is nagyobb életérhez jut, különösen a ma még alig erdőszült sík vidéki területeken.

Kép és szöveg: **Dr. Czerny Károly**

Emberlakta természet, élőhelyek, életközösségek

címen jelentette meg a Nemzeti Tankönyvkiadó Nagy Gy. György gyönyörű fotóival a kötetet. A fotókhoz írt szöveg olykor erőltetett, hiszen olyan kifejezések a képek, hogy különösebb magyarázatra nem szorulnának. Ha végiglapoztuk a könyvet, óhatatlanul megerősödik bennünk az érzés, hogy minden erőnkkel fékezzük a természetpusztító ember okozta folyamatokat.

Intés Chiléből

Tapasztalatok Chile erdő- és fagazdaságáról

A cikkben a szerzők néhány tapasztalatot adnak közre tanulmányútjukból, amelyre a Chilei Köztársaság Nagykövetsége meghívására került sor.

Természeti feltételek, természetes erdőtakaró

Az ország különös alakja révén (a 18° déli szélességtől az 56° szélességig terjed) Chilében szinte minden klíma megtalálható. Azonban a nadrágszj formájú ország közepéig, a 37. szélességig alig van erdő, pontosabban alig maradt; az egykori bozóterdők helyét ma szőlőskertek, szántók foglalják el a parti hegyek és a Kordillerák közötti keskeny, termékeny völgyben.

A 37. szélességtől, a Bio-Bio folyótól délre a táj megváltozik, a mediterrán jellegű környezet Közép-Európára emlékeztető kultúrtájá válik fel, a hegyoldalak erdők, mindenfelé fenyő- és eukaliptusz ültetvények láthatók. A változást a hőmérséklet mérséklődése és a csapadék növekedése okozza: míg a fővárosban az évi átlaghőmérséklet 14 °C és csak 350 mm csapadék hullik, ez az érték a Bio-Bio völgyében már 11,5 °C és 1300 mm, és a csapadék dél felé – különösen az óceánra néző kitettségekben – rohamosan nő. Valdíviában, a 40° déli szélességen úgy tartják, hogy az év tizenhárom hónapjában esik az eső – ténylegesen a csapadék „mindössze” 2680 mm!

Ideális feltételek az erdőtenyészet számára. A természetes erdőket a délibükk (*Nothofagus*) nemzetség fajai uralják, rajtuk kívül kevés más faj található a felső koronaszintben. A viszonylagos fajszegénységet valószínű Dél-Amerika földtörténeti múltja okozza. A földtörténeti középkor különös maradványai viszont az araukáriák, amelyek ma inkább csak az

Andok magasabb fekvéseiben fordulnak elő. Az araukária-állományok különös megjelenése érthetővé teszi, hogy a Jurassic Parkot ilyen erdőkben forgatták: ez a nemzetség valóban a dinoszauruszok kortársa volt!

Mára a természetes erdők maradványai, amennyiben magánkézbe kerültek, a túlhasználat és degradáció nyomait mutatják. Természetközeli állományok csak az Andok lejtőin, állami tulajdonban maradt területeken találhatók. A rontott erdők (renovales) helyreállítása, az értékes elegyfajok visszatelepítése országosan egyelőre várat magára. Jellemző, hogy erre példát egy osztrák erdőmérnök (*Montecucoli gróf*) birtokán lehet megte-

kinteni, ahol az állomány-átalakítást egy német származású erdőmérnök irányítja.

Ültetvények

A chileiek egyelőre inkább az ültetvényekben bíznak. Erre meg is van minden okuk. A közép-chilei enyhe klíma az eukaliptuszoknak, a délebbi területek csapadékos klímája pedig a *Pinus radiata*-nak kedvez (java-

Kb. 100 éves délibükk (*Nothofagus*) természetes állomány a Villarica vulkán nyers hamuján. A cserjeszint a chilebambusz (*Chusquea*) embermagasságú bozótja alkotja.

solt magyar neve: Monterey fenyő). A magánbirtokosok és nagyvállalatok ültetvénytelepítő kedve a romló gazdasági helyzet ellenére töretlen: évente 80–100 ezer ha új ültetvény telepitene, ennek 80%-a *Pinus radiata*. A fakitermelés ennek megfelelő ütemben növekszik. 1980-ban 13 millió m³, 2000-ben már 34 millió m³ hengeresfát termeltek ki Chilében. Ennek több, mint kétharmadát a teljes erdőterület alig 13%-át kitevő ültetvények szolgáltatják. A nagy ütemű ültetvénytelepítés további növekedést jelez előre: a *Pinus radiata* ültetvényekből ki-termelhető fatérfogat 15 éven belül meg fog kétszereződni. Nem csoda, hiszen ezekben az ültetvényekben már 12 éves korban gazdaságos gyéritést lehet végrehajtani, és 17–22 éves korban fűrészrönk méretet érnek el a véghasználatra kerülő állományok (4–500 m³/ha fakészlettel). Érdekes adalék, hogy a chilei Erdészeti Kutatóintézetben az akác iránt is érdeklődnek. Az érdeklődés elsődleges oka a kisparaszti gazdaságok segítése, a földhasználat javítása az ország középső, szárazabb vidékein. A fajaj jelentőségét tehát elsősorban a térségfejlesztésben látják, emellett szerepet játszik, hogy az óriási szőlőtelepítésekben egyre nagyobb

Erdők és ültetvények Chilében

	ezer ha
Természetközeli állapotú erdők	5 580
Nyílt, degradált és rontott erdők	4 820
Bokorerdők, nyílt cserjések	3 005
Óshonos fás társulások együtt	13 405
Ültetvények: <i>P. radiata</i>	1 475
<i>Eukaliptusz</i>	360
Egyéb fajok	155
Ültetvények összesen	1 990
Összes erdőterület	15 395
Erdősültség	20%

Araukária-állományok (Araucaria araucana) ma már csak mutatóban fordulnak elő az Andokban

mennyiségben alkalmazzák az akácoszlopot. Az akácerdősítéseket igyekeznek elegyíteni – az már a klimatikus feltételek következménye, hogy erre szelídgesztenyét, feketediót, esetleg duglászfenyőt próbálnak felhasználni. Az akáctelepíthetőség alsó határát 400 mm csapadék, illetve 8 °C évi átlagnál húzták meg. Az akáctermesztés magyar eredményeit ismerik, és van is kapcsolat az ERTI-vel.

Akácot természetes erdők helyére nem ültetnek, de ezt „könnyű” megtenniük: a természetes állapotú erdők állami kézben vannak, ezekben pedig gyakorlatilag nem folyik erdőgazdálkodás.

Egy 35 éves Pinus radiata állományban osztrák tulajdonosa természetközeli gazdálkodást vezet be. A felső szint védelmében már felverődtek az értékes kemény lombfák

Vagyis: erdőgazdálkodás igazán csak magánbirtokon folyik.

A chilei fagazdaság a globális piacon

A faalapú cellulóz világtermelése jelenleg 180 millió tonna, ennek közel felét az USA állítja elő. Chile részesedése ebből jelenleg mindössze 2,3 millió t (Brazília: 7 millió), de exportja a latin-amerikai export 80%-át teszi ki, és értékben meghaladja az 1,1 milliárd US dollárt! Ezzel Chile a világpiacon kerülő cellulóz több, mint 5%-át adja.

A fagazdaságban már 4-5 éve tapasztalható a cellulóz túlkínálat okozta ár-esés, amit az ázsiai piacokról 1998-ban kiindult recesszió tovább súlyosbított. Az ázsiai piacok (Kína, Japán, Dél-Korea) beszűkültek. Chile azóta megkésztette az USA-ba irányuló cellulóz exportját, és egyre növekvő mértékben exportál Európába is. A gazdasági lassulás különösen nehéz helyzetbe hozta a kis- és középvállalatokat, pl. a magánfűrészüzemeket. A chilei és nemzetközi óriásvállalatok a recesszió dacára (vagy éppen ezért) hatalmas beruházásokat eszközölnek a chilei faipari szektorban – ma már csak 2-3 konzorcium uralja a piacot (Arauco, COPE, CMPC), amelyek tőkijüket a bányászati és olajiparból csoportosították át.

A stratégia hasonló a Brazíliában már bevált módszerhez: az óriáscég egy nagyobb körzetben felvásárolja a területet, ültetvényeket létesít és saját nyersanyagbázisára hoz létre feldolgozó üzemet. Az Arauco vállalat pl. Valdívia térségében közel 100 ezer ha ültetvénnyel rendelkezik. 1996-ban 1000 m³ készáru/nap teljesítményű magas szinten automatizált fűrészüzemet létesítettek.

A technológiai alapgépeket – 2 db ikerszalag fűrészgépet – a svéd Söderham cég szállította. A rönk- és fűrészáru-osztályozó berendezésekkel felszerelt komplexen gépesített fűrészcsarnokban mindössze 15 fő dolgozott. Érdekes tapasztalat volt számunkra, hogy a fűrészáru döntő részét mesterségesen szárítják, majd fóli-

ákba csomagolják. A szárítást az európai gyakorlattól eltérően magas hőmérsékleten (120–130 °C), intenzív menetrendekkel végzik.

A fejlesztés folytatása ugyanitt egy cellulózüzem lesz, 1,3 milliárd dolláros befektetéssel. A termékeket a közeli kikötőből exportra szánják.

A nagy hozamú minőségi ültetvényekre alapozva folyamatosan fejlődik a korszerű lemezipari termékgyártás is. Így megemlítjük, hogy szintén az Arauco konzern a közelmúltban hozta létre finn együttműködéssel (Rante cég) a világ legnagyobb rétegelt lemez gyárát (éves produktuma 340 ezer m³). Az USA-beli „Bosisse-i Cascad” vállalatcsoport pedig egy, évi 500 ezer m³ kapacitású OSB lemezüzemet létesített.

Az ültetvényes fatermesztésben, erdőgazdálkodásban nemcsak az óriásvállalatok látnak fantáziát: szép számban külföldiek is vásárolnak birtokot, ezek között feltűnően sok a német. (Ebben szerepet játszhat, hogy Közép-Chilében nagyszámú német telepes él, őseik a XIX. században vándoroltak be.)

A gazdálkodás mikéntje a tulajdonosra van bízva, az üzemtervezés nem kötelező, de készítését az állam pénzügyileg támogatja. A gyors növekedés és rövid vágásforduló mellett a költségek mérsékeltek: a fakitermelők keresete havi 60–80 ezer Ft-nak felel meg. A saját ökreivel közeli fuvaros havi 120–130 ezer Ft-ot kap. A kitermelési költségek gyengébb választéknál az ár 25–30%-át, értékesebb választéknál kb. 20%-át teszik ki. A szállítási költségek alacsonyak, a tengerparti kikötők mindenhol közel vannak.

A chilei fagazdaság adottságai, versenyképessége nemzetközi összehasonlításban kiváló. Új-Zéland, Indonézia,

Sarangolt eukaliptusz papírfá 2,5 m hosszban. A 15 éves állományból hektáronként 150 m³ papírfá és 180 m³ fűrész- és hámozási rönk került ki

Chilei fafeldolgozó ipar teljesítménye (a chilei Erdészeti Kutatóintézet adatai)

Termék	Mértékegység	Termelés, 2000. év	Export 2000. évben	
			mennyiség	érték (millió US \$)
Cellulóz	ezer t	2 580	1 834	1 110
Papír, karton	ezer t	860	364	250
Apríték	ezer m ³	6 093	2 640	133
Fűrészelt fa	ezer m ³	5 698	1 867	334
Egyéb (főleg lemez)				538
Összesen				2 365

Faárak US \$/m³-ben (2001)

Termék	Belföldi (erdei rakodón)	Exportár (kikötőben)
Sarangolt fa, apríték	6–13	33
Fűrészrönk (minőség szerint)	33–50	49
Késelési rönk (eukaliptusz)	80	
Fűrészelt áru	66	128

Malajzia, Brazília, Chile a globális fake-rekedelem feltörekvő hatalmai: alacsony termelési költségek és az európai viszonyokhoz képest sokszorosan ma-

gasabb növedék mellett az aránylag távoli japán, észak-amerikai, európai piacokon komoly versenytársak, elsősorban a kis szállítási költségű cellulóz terén.

Egy mirtuszféle, az arrayan (Luma apiculata) különös törzsalakjával a patogén lomberdők díszé

A jelenlegi gazdasági visszaesés ezt az iparágat súlyosan érinti: Chile 2001. évi becsült exportbevétele a 2000. évi 2,3 milliárdról 1,1 milliárd US dollárra fog visszaesni. A termelőüzemek válsza erre a minőségi termékek irányába történő elmozdulás: ahol csak lehetséges, az ültetvényekben 6–8 m magaságig nyesnek, a papírfának szánt anyagból kiválogatják a feldolgozott fának alkalmas anyagot, és – egyelőre még csak kismértékben – a vágásérett ültetvények, rontott erdők helyén igyekeznek visszahozni az értékes termékeket szolgáltató őshonos lombos fajokat.

Tanulságok (Közép-) Európa számára

Míg az északi félteke erdészeti politikája a jövőben csak mérsékelt termésfokozást vetít előre, a fejlődő országok és a déli mérsékelt övi esőerdő-zóna országai (Chile, Új-Zéland) gyors ütemben fejlődő gazdasága úgy tűnik, a világpiacon tartós kínálati helyzetet teremt a mennyiségi termékek (sarangolt áru, cellulóz, apríték) vonalán. Ez a helyzet középtávon aligha fog változni, ami a közép-európai erdőgazdaságok számára (de ugyanúgy a papír- és rostfát feldolgozó üzemek számára is) nem jó hír. Ennek fényében eléggé kockázatosnak tűnik minden olyan nagyberuházás, amely a hazai alacsony minőségű faanyagbázisra épülne. De ugyanúgy, gyenge kilátásokkal kecsegtet minden olyan erdő-, ill. ültetvénytelepítés is, amely termőhelyi vagy fafaj adottságai folytán elsősorban sarangolt terméket produkál, és még azt sem termelékenyen, ráadásul sokféle (a versenytársaknál nem jelentkező) többletkiadás mellett.

Előbb-utóbb el kell gondolkozni azon, hogy a nemzetközi piaci feltételek ismeretében hol van a termelésorientált ültetvények helye, és ezek milyen megkötöttségek fenntartása mellett képesek versenyben maradni. Ugyanakkor a leírtak megerősítik az értékfa termelés fontosságát a tömegtermeléssel szemben.

A chilei tapasztalatok egyértelműen azt is mutatták, hogy az ültetvényes gazdálkodásban és a kapcsolódó fafeldolgozásban elsősorban a nagyüzemek lehetnek versenyképesek. Ez számunkra azért is elgondolkodtató, mivel a kisebb-nagyobb fafeldolgozó vállalkozások ma hazánkban szinte „gomba módra” szaporodnak (pl. a fűrészüzemek száma cca. 700)...

Gondolatok

Schweighardt Ottó: Kedves Erdész és Vadász Kollégák! című cikkéhez

Szívet melengető, részletes és tárgyilagos cikket írt Schweighardt kollégánk az erdészek és vadászok egykori szervezetéről, a Magyar Erdészeti, Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete (MEVME) történetéről az Erdészeti Lapok 2000. évi 11. számában. Sugárzik belőle a tradíciók tisztelete és az összetartozás érzése az egykori egyesület és annak volt tagjai iránt. Nem is kellene ehhez a négyhasábos cikkhez semmit sem hozzáfűzni, ha nem volna benne a következő két mondat; az egyik:

„1949-ben a pártállami diktatúra idején az Egyesületet megszüntették, erőszakkal olvastották be az Országos Erdészeti Egyesületbe.” A másik a befejező mondat:

„A harmadikat csak gondolatébresztésül említem: megérdemelné a MEVME az erkölcsi-politikai rehabilitációt, a háborút követő OEE-be történő politikai bezsuppolás helyett valamilyen 'DEÁKOS' újragondolkodás formájában.” Eddig a két idézet.

A rendszerváltás óta se szeri, se száma a társadalmi egyesületek alakulásának, a volt és megszűnt egyesületek múltja kutatásának; ebbe a sorba illeszkedik be ez a cikk is. Schweighardt kolléga a MEVME múltjával összefüggő kérdéseket vet fel; idézett mondatából azonban számomra kitűnik, hogy a háború alatt és után született – és később erdészpályát választott – kollégák számára a háború befejezésétől 1949-ig terjedő kor története, a társadalmi egyesületek megszűnése, újjáalakulása, átstrukturálása szempontjából teljesen ismeretlen; ez nem az ő hibájuk.

Úgy érzem, felelősséggel tartozom az erdésztársadalomnak azzal, hogy mint ennek a kornak még élő tanúja és aktív résztvevője, beszámoljak ennek az időszaknak az egyesületeket érintő történetéről.

Orosz hadifogságból 1947 nyarán hazatérve és a Zalaegerszegi Erdőigazgatóságon újra szolgálatba, az ottani szakszervezet megbízott, hogy vállaljam el társadalmi munkában a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezete (MMSZSZ) megyei titkári tisztségét, amit felváltva látott el a vízügyi szolgálat és az erdészet; akkor éppen az erdészet volt soron. 1948 tavaszán Budapestre helyeztek át és itt bekapcsolód-

tam az OEE újbóli megalakulását előkészítő munkákba, mint az OEE Választmányának tagja, majd részese voltam a mai MTESZ megalapítása körüli feladatoknak, így személyes tapasztalataimból tudom elmondani az egyesületek – így az OEE – újbóli megalakulásának történetét. *Riedl Gyula* barátom rendkívüli gondossággal és szeretettel kutatta fel és őrizte meg hiánytalanul az OEE akkori jegyzőkönyveit és az OEE, valamint a MEVME tárgyi emlékeit, én külön megőrzöm az MMSZSZ és az MTESZ idevágó dokumentumait, így minden forrás rendelkezésre áll a hiteles kortörténet elmondásához.

1948-ban egyesült a Magyar Kommunista Párt (MKP) és a Szociáldemokrata Párt (SZDP) és megalakult az új párt Magyar Dolgozók Pártja (MDP) néven. Ekkor bejelentették, hogy Magyarországon proletárdiktatúra van. Ebben a rendszerben a párt kezében van a teljes hatalom, a szakszervezetek transzmissziós szerepet töltenek be, feladatuk a párt utasításainak továbbítása a dolgozók széles tömegei felé. Ezen a területen első feladatának tartotta a szakszervezetek teljes körű megszervezését. A szakszervezeteket az iparban iparáganként szervezték, a jobbára értelmi-

ségi rétegeket magukban foglaló szakszervezetek esetében pedig szakmai csoportonként (Közalkalmazottak, Pedagógusok, Mérnökök és Technikusok stb. Szakszervezete). *Lényeges kérdés, hogy a szakszervezetek mindegyikének tagja volt a fizikai dolgozók mellett az ágazatban dolgozó felső- és középfokú értelmiségi réteg is.* Ebbe a rendbe nem illeszkedett be a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad szakszervezete, mert az iparági munkásokat tömörítő szakszervezetektől elkülönült értelmiségi szakszervezet volt, ezért 1948-ban, csendben, meg is szüntették és tagjai az illetékes iparági szakszervezetek tagjai lettek.

A társadalmi egyesületek helyzete a háború után

Közvetlen a háború végén a társadalmi egyesületek működése gyakorlatilag megbénult. Közvetlen a háború után megjelent az egyesületek működésének felülvizsgálatáról szóló 20.165/1945.B.M. rendelet, amelynek alapján minden egyesület, így Egyesületünk részéről is be kellett jelenteni a kívánt adatokat. Egyidejűleg kértük az Egyesület további működésének engedélyezését. Ezt az Egyesület titkárhelyettese, *Holbay Miklós* meg is tet-

Egy különös világ

Az Országos Erdészeti Egyesület Kaposvári Helyi Csoportjának meghívására március 21-én *dr. Csóka György* erdőmérnök tartott előadást a Technika Házában. A Helyi Csoport vezetőségválasztó közgyűlésének, amely kötött, hivatalos esemény, jó kontrasztja és bevezetője volt a könnyed humorral fűszerezett, színvonalas előadás. A nemzetközileg is elismert biológus, több szakkönyv szerzője *Együttműködés és hadakozás a növények és az állatok között* címmel adott ízelítőt egy különös világból, a természet egy egyedi kis részéből, amelynek apró történései, drámái – bár a szemünk előtt zajlanak – mégis ritkán vesszük őket észre.

A jól megszerkesztett előadás hol a természetben zajló folyamatok összefüggéseire rávilágítva, komoly szakmai tartalommal, hol könnyed humorral, hol a zömében a szerző által készített

válogatott természetfotók vetítésével és bemutatásával kötötte le a hallgatóság figyelmét.

Megtudhattuk például, hogy a „mádár is ember”, aki a saját kárán tanul. Vannak fajok, amelyek elsőre megjegyzik, mások, a „nehezebb esetek” többször is megkóstolják a feltűnő színű rosvart, amely már messziről hirdeti: „nem vagyok ehető!”, amíg végre megtanulják a leckét.

A sikeres OEE-rendezvényen a tagtársakon kívül szép számmal voltak jelen erdésztanulók is a barcsi Dráva Völgye Középiszkolából. Szakértőnek és érdeklődőnek is egyaránt kellemes délutánt szerzett az előadás, amelyet az OEE Kaposvári Helyi Csoport éves programjának egyik sikeres rendezvényeként értékelhetünk.

Bálint László
SEFAG Rt. Híradó

te, mert az FM-ben az Egyesület tagjaiból alakult egy Ötös Bizottság, amelyik az Egyesület működésének újraindításával foglalkozott és pontosan ismerte a megjelent rendeleteket. A MEVME erre a BM-rendeletre – tudásunk szerint – választ nem adott, de nem is adhatott az adott körülmények között, mert abban a felbolydult világban, földreform és az erdők államosításának folyamatában a MEVME tagjai el voltak szigetelve egymástól és a legfontosabb információs forrásoktól és egyébként is a helyüket keresték, mint mindenki akkor az országban. Így a MEVME már 1945-ben automatikusan kiesett – a BM-rendelet nyomán a választ adó és a BM által a továbbiakban nyilván tartott – egyesületek sorából; gyakorlatilag már akkor megszűnt.

A hatalomra törő MKP-nak egyáltalán nem volt sürgős és fontos – a reakcióknak tartott – társadalmi egyesületek újjáélesztése, illetve ennek engedélyezése. Hosszadalmas eljárás és megfelelő támogató nyilatkozatok (illetékes minisztérium, illetékes szakszervezet, illetékes állami nagyvállalat) mellett a Belügyminisztérium engedélyezhette egy társadalmi egyesület működését, ami egyes esetekben meg is történt.

A szovjet fennhatóság alá került és akkor népi demokráciáknak nevezett államokban, a Szovjetunió példája nyomán, az volt a tervbe vett modell, hogy létre kell hozni egy nagy társadalmi egyesületet vagy kamarát és annak szakosztályai legyenek az egyes szakmai területek társadalmi szervezetei, főrumai, az egyesületek helyett.

Magyarországon nem ezt történt. Engedélyezték a nagy múltú, régi társadalmi egyesületek működését és szakmánként újak alakulását és létrehozták ezen egyesületek szövetségét, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) elnevezéssel. Az MTESZ alakuló közgyűlését 1948. VI. 29-én tartotta, amikor a helyzet az alábbi volt:

– a csatlakozott egyesületek száma: 14 9500 fővel
– újonnan megalakult egyesületek száma: 3 2100 fővel
– szervezés alatt álló egyesületek száma: 13 6250 fővel

Elnök: *Komondy Zoltán* műegyetemi tanár,

Ügyvezető társelnök: *Zentai Béla*, a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetének főtítkára.

Csak évek múlva tudtam meg a döntés valós történetét, amit Zentai Béla mondott el nekem egy négy szemközti

beszélgetés során. Zentai nagy tudású, kitűnő szervezőképességű, a hagyományok iránt is érzékkel bíró gépészmérnök volt, akivel zalai mérnök-szakszervezeti titkár koromban ismerkedtem meg. A következőket mondta el nekem: „Amikor napirendre került a műszaki értelmiség társadalmi egyesületeinek ügye, hivatott Rákosi elvtárs és arról tájékoztatott, hogy létrehoznak egy nagy társadalmi egyesületet, amelynek szakmai szakosztályai lesznek; a mérnök-szakszervezet tagjai lépjenek be az illetékes ágazati szakszervezetekbe és egyidejűleg az újonnan létrehozandó társadalmi szervezet illetékes szakosztályai-ba és ott fejték ki az illető szakma fejlesztésére vonatkozó elgondolásait. Amikor szót kaptam, azt mondtam, ezeknek az egyesületeknek némelyike közel száz éves múltú visszatekintő, tradíciókkal rendelkező társadalmi egyesület, tagságuk ragaszkodik hozzájuk és a régi egyesületükben szívesen dolgoznak céljainkért, szükséges mértékben ellenőrizni is tudjuk tevékenységüket. Ha ezeket az egyesületeket megszüntetjük, ez a több ezer műszaki értelmiségi az új egyesület szakosztályait idegennek fogja tartani, nem fog belépni, elvesztjük őket. Rákosi egy rövid ideig gondolkozott, majd azt mondta, valószínűleg igaza van. Így maradt meg önálló egyesületként az a 14 tradicionális egyesület, mint a Bányászati és Kohászati Egyesület, vagy a te egyesületed is, az Országos Erdészeti Egyesület is.”

Az MTESZ-be tömörült egyesületeknek tagjai voltak természetesen – a szakszervezeteknél elmondottakhoz hasonlóan – mind a mérnökök, mind a technikusok, tehát a felsőfokú, középfokú és alsófokú végzettségű szakemberek. A háború elsöpörte a népi demokráciákban a feudális jellegű társadalmi rendszer maradványait; megszűnt az ok a társadalmi lépcsők szerinti egyesületek szervezésére.

Kiállítás

Ábrahámhegy-Salföld: a Balaton-felvidéki Nemzeti Park egyik fontos kapuja címen műkedvelő és hivatásos fényképeszek fotókiállítása nyílt Ábrahámhegyen.

A kiállítás előzménye: dr. Ghimesy László erdőmérnök I. és II. Ábrahámhegyi Fénykép-Térkép kiállítása (1998. és 2000.), melynek anyagát további, Ábrahámhegyet, a környéket és a Balaton-felvidéket szerető, műkedvelő és hivatásos fotósok műveinek bemutatásával tesszük szélesebb körűvé.

Az OEE és a MEVME sorsa a háború után

Az elmondottak tulajdonképpen már választ adnak a felvetett kérdésekre, miért alakult a történetek szerint az egyesületek sorsa. Mégis érdemes áttekinteni a részletes jegyzőkönyveket, hogy megismerjük azok akkori *gondolkodásmódját*, akik az OEE újbóli működését – minden politikai nehézség ellenére – sikerrel véghez vitték. Ők nem ismerték azokat a világméretű politikai erőket és azok cselekvési sorrendjét – amelyeket mi már ismerünk –, amelyek az egyes országok sorsát, társadalmi berendezkedést megszabták; a saját szakmai lelkiismeretük szerint cselekedtek.

Idősorrendben tekintsük át az OEE vezetésének jegyzőkönyveit és vegyük ki belőlük azokat a részeket, amelyek az Egyesület újraindítására vonatkoznak.

Az első ilyen tárgyú jegyzőkönyv az OEE Igazgatóválasztmányának 1948. évi február hó 10-i üléséről készült és azon *Teleki József* alelnök elnökölt; a megjelentek között megtaláljuk a háború előtti és alatti államerdészet és magánerdők több ismert vezetőjét. A jegyzőkönyv *dr. Mibályi Zoltán* titkár előadásában a következőket mondja:

„A Belügyminiszter Úr éppen január végén közölte a Földművelésügyi miniszter úrral, hogy az Egyesületet – mivel demokratikus szellemben való újjászervezésére intézkedést nem tett és közgyűlést sem tartott – feloszlítani kívánja, de előbb a szakminiszter véleményét ismerni óhajtja. Az ügy rendkívüli sürgősségére tekintettel a titkár célszerűnek látta, hogy az Egyesület múltjáról, jelenlegi helyzetéről és jövőre vonatkozó terveiről egy rövid ‘Tájékoztató’-t állítson össze és azt – erkölcsi támogatás elnyerése céljából – két választmányi tag aláírta felterjesztés kíséretében a Földművelésügyi Miniszter Úrhoz eljuttassa. Ezt a tájékoztatót másolatban megküldötte a Közalkalmazottak Szak-

Emlékoszlop a jubileumra

A monori erdészet alakulásának huszonöt éves jubileuma alkalmából felavatták *Bognár István* erdész faragó faragta díszes emlékoszlopot. Az eltelt évtizedekről *Szőr Levente* erdész-tigazgató beszélt a megjelenteknek, mely alkalom egyben a NEFAG Rt. kihelyezett igazgatósági ülése is volt.

szervezete Erdészeti Főcsoportjának és a Magyar állami Erdőgazdasági Üzemek Központi Igazgatóságának is, ugyancsak támogatást kérő kísérő levéllel.”

Az *igazgatóválasztmány* a teljes terjedelmében felolvasott „Tájékoztató”-ban foglaltakat egyhangú helyesléssel magáévá teszi, csupán kisebb stílári módosítás javasol arra az esetre, ha az emlékirat az „Erdőgazdaság”-ban is megjelenne.

A *titkár*: jelenti, hogy az FM illetékes főosztálya legmesszebbmenő támogatásáról biztosította az Egyesületet, és fenntartását okvetlenül szükségesnek jelezte a szakszervezet és Mállerd Központi Igazgatósága is. A következő lépésnek tehát a közgyűlés összehívásának és a tisztújításnak kell lennie.

Eddig a jegyzőkönyvből vett idézet. Az igazgatóválasztmány a továbbiakban az új elnök és alelnökök személyére vonatkozó javaslatokról, a tagdíjról, az Egyesület vagyonának helyzetéről tárgyalt.

A következő dokumentum a „Tájékoztató az Országos Erdészeti Egyesületről”. Ezt most nem ismertetem, de érdemes lenne közölni az Erdészeti Lapokban. Az alábbi bekezdés azonban témánkba vág:

„Az Egyesületnek az 1918-tól 1944-ig tartó korszakát – a valóságos helyzet nem ismerése folytán – néha ‘feudális’-nak nevezik, holott az 1943. évi nyilvántartás szerint 1403 tagja foglalkozás szerint a következőképpen oszlott meg:

926 erdőmérnök

107 erdőbirtokos (magánszemély)

118 erdészeti üzemi tiszt, erdész 213 erdőbirtokossági társulat, favállalkozó 39 egyéb

Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányának 1948. évi március 13-án tartott üléséről

Mibályi Zoltán titkár részletesen beszámol a legutóbbi választmányi ülés határozatai alapján végzett közgyűlés-előkészítő munkáról. Örömmel jelenti, hogy *Sébor János* levélben közölte az Egyesülettel, hogy elvállalja az elnöki tisztségre vonatkozó jelölést. A Földművelésügyi Miniszter Úr részletesen megindokolt átiratban kérte a Belügyminiszter Úrtól az Egyesület további működésének engedélyezését; kérelmét a Mállerd Központi Igazgatóságának, a Műegyetem erdőmérnöki osztályának, a Közalkalmazottak Szabad Szakszervezete Erdészeti Főcsoportjának az Egyesület fennmaradását javasoló felterjesztéseivel támasztotta alá. A Szakszervezet határozott állásfoglalása országos közgyűlésének egyhangú határozata és ezért különösen figyelemre méltó.

Bejelenti a titkár, hogy még személyesen is eljár a Belügyminisztériumban, mert a közgyűlésen legalább már az engedély megadásának ígéretét szeretné bejelenteni.

Onczay László kifejti, hogy nézete szerint az igazgatóválasztmány és a számvizsgáló-bizottság tagsági helyeit olyan egyesületi tagokkal kellene betölteni, akik még nem viseltek semmiféle tisztséget. A régi választmány és számvizsgáló bizottság tagjainak önkéntes felfrissítése esetleg kifogásolt múlttal való szakítás határozott jele lenne, megszüntetné a netán fennálló bizalmatlanságot és éppen ezért jelentősen megkönnyítené az Egyesület újjászervezését.

Az *igazgatóválasztmány* *Onczay László* indítványát egyhangúan magáévá teszi.

Teleki József alelnök a régi választmány utolsó ülésén meleg szavakkal emlékezik meg az Egyesületnek magyar erdőgazdaság fejlesztése érdekében végzett önzetlen, eredményes munkájáról;

Pásztory Ödön megindultan búcsúzik el a régi választmányi tagok nevében az Egyesületben betöltött munkakörük-től.

Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület 1948. évi március 20-án tartott rendkívüli Közgyűléséről

A Közgyűlés beszámolót hallgatott meg *titkár, dr. Mibályi Zoltán* előadásában az Egyesület anyagi helyzetéről, megemlékezett az időközben elhunyt tagtársakról, mindenekelőtt az Egyesület utolsó elnökéről, *Waldbott Kelemenről*, akit az ostrom alatt aknaszilánk ölt meg, majd választ adott azokra a kérdésekre, amelyek felvetődhetnek az Egyesület újraindulása során, nevezetesen, hogy a szakszervezetek kiépítése és az erdő legnagyobb részének állami tulajdonba vétele után egyáltalán mi célja lehet az Egyesületünknek? Hasonló kérdésre adtak feleletet az illetékes hatóságok, amikor műszaki vonalon az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, a mezőgazdaság területén pedig a Szőlősgazdák és Gyümölcsfatermelők Országos Egyesülete, az Országos Magyar Kertészeti Egyesület és még jónéhány szakterület fenntartását határozták el. Ezek ma is működnek, mindnek külön folyóirata is van. Ez kétségtelen annak a jele, hogy szükség van rájuk.

A feleletet részletesen is megadtuk, most rövid összefoglalásban megismételjük. Az erdőgazdaság hivatásrendi képviselőjét – mégpedig személyi, gazdasági és politikai vonalon egyaránt – a Közalkalmazottak Országos Szabad Szakszerveze-

te Erdészeti Főcsoportja vette át. Egyesületünk csak mint ennek az intézménynek a hasznos kiegészítője, önzetlen segítő-társa kíván működni, mégpedig kizárólag mint a *szakművelődést elmélyítő és terjesztő demokratikus munkaközösség*.

A részletes titkári jelentést a Közgyűlés elfogadta, majd következett az új elnökség megválasztása, melynek során Közfelkiáltással, egyhangúan elnökké *Sébor János* egyetemi tanárt, alelnökkül *Lády Géza* főerdőtanácsost választották meg.

A tárgysorozat utolsó pontja a beérkezett indítványok ismertetése volt.

Titkár: Írásban két indítvány érkezett be, az egyiket *Kutasy Viktor* tagtársunk küldte be, ennek szövege a következő:

„Az Országos Erdészeti Egyesület megindult demokratikus újjászervezését lényegesen elősegítené, ha tagjai között minél nagyobb számban foglalnának helyet az erdészeti üzemi tisztek és erdészek is.

Mivel a rendkívüli közgyűlésen megválasztott ideiglenes vezetőség legfőbb feladata az újjászervezés minél gyorsabb és sikeresebb megvalósítása, ennek érdekében sürgősen meg kell indítani a tagtöbbséget is, javasolom:

hatalmazza fel a rendkívüli közgyűlést a most megválasztott igazgatóválasztmányt, hogy az erdészeti üzemi tisztek és erdészek tagokul való megnyerése céljából e két kar képviselőivel is kiegészíthesse utólag önmagát, kik a kartársaik teljes bizalmát bírván, a beszerzés munkájában hasznos szolgálatokat tehetnek és ezzel az Egyesületnek kívánt szélesebb alapokra fektetését elősegíthetik.”

(*Titkár* folytatólagosan) Tisztelt közgyűlés! Véleményem szerint a rendkívüli helyzetben, amikor legfőbb törekvésünk, hogy Egyesületünk demokratikus szervezését minél tökéletesebb módon oldjuk meg, nem ragaszkodhatunk szigorúan az alapszabályokhoz az igazgatóválasztmány tagjainak a megválasztása során sem, ezért tisztelettel indítványozom *Kutasy* kartársam javaslatának elfogadását. (Helyeslés!)

Elnök: Határozatként kimondom, hogy *Kutasy Viktor* indítványát a közgyűlés magáévá tette.

Titkár: A második indítványt a Közalkalmazottak Országos Szabad Szakszervezetének Erdészeti Főcsoportja tette, ennek szövege a következő:

„1. Szakszervezeti Főcsoportunk illetékes helyeken mindent megtett, hogy az Országos Erdészeti Egyesület további működését lehetővé tegye, viszont már akkor kötelezettséget vállalt, hogy az Egyesület keretein belül annak demokra-

tikus újjáépítésénél szerepet fog vállalni. Ezért elsősorban szükséges, hogy az Országos Erdészeti Egyesület tagjai közé minden erdőszettel foglalkozó egyén bejuthasson társadalmi és képzettségi különbség nélkül.

2. Az Egyesület választmányában minden szak kellő mértékben képviselve legyen.

3. Szakszervezeti Főcsoportunk, illetve csoportjaink, mint egyetlen érdekvédelmi szervünk, legalább 4 állandó küldött által legyen képviselve az Egyesület választmányában.

4. A tagsági díjat a tagok fizetéséhez mért progresszív kulccsal kell megállapítani.

5. Reméljük, hogy az Egyesület szaklapja rövid időn belül megindul. Szükségesnek látjuk, hogy amíg a tagok igényeihez mérten kétféle nivójú szaklap nem jelenik meg, az egységes szaklapban a tagok különböző foglalkozási fokozathoz való tagozódása szerint megfelelő nivójú és érdekkörű cikkek jelenjenek meg.

6. Az Egyesület új vezetősége fejtsen ki széles körű propagandát taggyűjtés érdekében, ne csak az államerdészeti alkalmazottak körében, hanem a jelen időkig teljesen beszervezetlen erdőbirtokossági társulatok, mint jogi személyek, valamint ezek alkalmazottai között is.”

(A titkár folytatólagosan) Az indítvány 1. pontját már az alapszabályok 3. paragrafusa is teljesíti, a többi olyan pontokat tartalmaz, amelyeknek teljes mértékben és örömmel teszünk eleget. Javasolom, hogy a közgyűlés a Szakszervezet indítványát teljes egészében tegye magáévá. (Helyeslés.)

A közgyűlés *Csiszár Imre, Iványi Ferenc, Jabláczy Sándor és Ajtai Sándor* dr. hozzászólása után a Szakszervezet indítványát egyhangúlag elfogadta.

Végül egy rövid statisztika azokról, akik 1948-ban felvételüket kérték az OEE-be:

	VII. 14.	X. 13.	XI. 10.
erdőmérnök	16	9	4
erdészeti üzemi tiszt	15	16	6
erdész, vadász, vadőr	116	102	84
erdőkerülő tisztviselő	13	–	5
egyéb (jogász)	8	2	3
	–	1	1

A felvétel az Igazgató Választmány felvételi határozatával történt; a belépési nyilatkozatot sajátkezű aláírással, két ajánló személy aláírásával kellett benyújtani.

Végére érve a háború után a társadalmi egyesületekkel törtéteknek, a követ-

kezőkben válaszolhatunk Schweighardt Ottó kérdésére.

A két világháború közötti, feudális jellegű társadalomban az erdőszeti altisztek jogosan érezhették sérelmesnek, hogy a társadalom uralkodó körei nem ismerték el megfelelően az erdőszet terén végzett szakszerű és lelkiismeretes munkájukat; ez vezetett önálló szervezetük, a MEVME megalapítására. Ebben támogatta az OEE is, amint ezt cikkében Schweighardt is megemlíti. Ezt a társadalmi rendszert a háború és annak következményei felszámolták és a kialakuló új társadalmi rendszer megszüntette a társadalmi különbségeket és azokat az okokat, melyek a MEVME létrehozását indokolták. *Tebát a történelem szolgáltatott politikai és erkölcsi elégtételt a MEVME és tagjainak*; az új társadalmi rendszer nem is engedélyezett olyan szervezeteket (szakszervezet, egyesület), amelyek képzettség vagy más ismérvek alapján kizárnának meghatározott rétegeket. Az Országos Erdészeti Egyesület szélesre tárta kapuit minden erdőszet előtt és ma már fél évszázada dolgoznak együtt erdőmérnökök és techni-

kusok egyetértésben az erdőszet fejlesztésén.

Kritikus időszakban, az ötvenes-hatvanas években, az erdőigazgatók nagyjából fele erdőszettechnikus volt, mert egyes pártszervek elismerték politikai megbízhatóságukat és ekkor nagy szolgálatot tettek a magyar erdőszetnek, mert – szemben a más területen általános munkásigazgatókkal – szakmailag képzettek voltak, akik szakmailag, jól vezették az erdőgazdaságukat és vezetői voltak az OEE helyi szervezetének is. Csak példaképpen soroljunk fel közülük néhányat: *Bedő Tibor, Fila József, Kasza Ferenc, Mibályka Gyula, Schneider Jenő, Végvári Jenő* stb. De nem feledkezhetünk el az OEE első erdőszettechnikus alelnökéről, *Kocsárdi Károlyról* – aki követte az alelnöki posztot a már említett gróf Teleki József erdőmérnököt, az Egyesület újjászervezése előtti utolsó alelnökét – aki elévülhetetlen érdemeket szerzett abban, hogy kollégái megtalálják helyüket az Egyesületben. Ez is hozzátartozik a történelmi elégtételhez és a történehez.

Madas András

A klíma a viták középpontjában

A klíma jövőbeli alakulásának megítélésében két eltérő nézet kapott lábra. Egyesek klímakatasztrófát említenek, aminek az emberi tevékenység a kiváltó oka. A másik tábor hívei kételkedéssel fogadják ezt a megítélést. Az ellentétek feloldását a klímakutatás javításában látják, nevezetesen a következő feladatok megoldását tartják fontosnak: 1. Információbázis növelése, 2. Klímamodell javítása, 3. Az óceáni légkörzés modellezésének javítása, 4. A klímaértékelésbe kell vonni a bioszféra olyan tényezőinek alakulását is, mint a talaj a maga fizikai és biológiai adottságaival.

(AFZ, 2002. 8. sz. 386–389. o.)

Ref. **dr. Szodfridt István**

*

Határokon átnyúló természetvédelem

A természeti értékeket tartalmazó területek térbeli kiterjedése ritkán követi a politikai határokat. Ez van a Duna-deltában is, Európa vizes élőhelyeinek leggazdagabb előfordulási helyén. Az érintett három ország képviselői (Románia, Moldávia, Ukrajna) ezért megállapodtak, hogy a növény- és állatfajokban rendkívül gazdag területet közösen vé-

dik és működtetik. Az erre vonatkozó szerződést 2000. június 5-én írták alá Budapesten. Nos, jószomszédi viszonyokat ilyen módon is lehet ápolni, erre példa ez az egyezség. A Fertő-tó környékén is ez a gyakorlat, nem kell szegyenkeznünk, bár másutt is van még lehetőségünk ennek megvalósítására.

(Strategy Bulletin, 2000. 21. sz.)

Ref. **dr. Szodfridt István**

Átadták

rendeltetésének hivatalosan is a Tepkekilátót. A Kelet-Cserhát egyik legmagasabb pontján álló turistalétesítmény Mátraszőlős, Alsó- és Felsőtold hármashatára közelében áll. A 22,65 méter magas acélszerkezet egykor kőolajfűró torony volt, s az 1960-as évek közepén került Nógrádba. Az Ipoly Erdő Rt. a cég közjóléti szerepét szem előtt tartva már korábban felújította a kilátót, hogy a kirándulók érdekeit szolgálhassa.

(Nógrádi Hírlap)

Keresem megvételre:

1. Erdészeti növénykörtan
2. Majer Antal: Magyarország erdőtársulásai

Tel.: 06-75/315-685

18 óra után
Haag János

Egyesületi hírek

JEGYZŐKÖNYV készült az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségi üléséről.

Budapest, 2002. július 31.

Cserép János elnök köszöntötte a megjelenteket, az új elnökség tagjait és a meghívottakat. (Megjelentek: Cserép János elnök, Apatóczy István technikus alelnök, Dr. Péti Miklós magánerdős alelnök, Firbás Nándor, Dr. Markovics Tibor, Molnár György, Pallagi László régióképviselek, Dr. Szikra Dezső Erdészeti Lapok SZB elnök, kimentését kérte: Duska József általános alelnök, Puskás Lajos és Csiba Imre régióképviselek, Kolozsvári Ákos FB elnök; meghívottak közül megjelentek: Ormos Balázs főtítká, Pápai Gábor főszerkesztő, Mester Gézáne titkárságvezető). Az elnökség nyolc fővel határozatképes.

Cserép János elnök munkamódszerként kérte az elnökség tagjait a javaslatok rövid, tömör megfogalmazására, a napirendi pontok megfelelő előkészítésére, a hatékony munkavégzés érdekében.

A meghirdetett napirendi pontokkal egyet értett az elnökség. Cserép János elnök felkérte Ormos Balázs főtítkát a napirendi pontok előterjesztésére.

A főtítká néhány mondatban ismertette az előző ciklus Egyesületi parlamenti kapcsolatait és az együttműködést, kiemelve az Erdészeti Albizottság által végzett munkát. Az elnökség néhány észrevétellel egészítette ki az előterjesztést, majd a következő határozatot hozta:

10/2002. (júl. 31.) sz. határozat: Az elnökség az elmúlt ciklusban az Egyesület és a Parlament Mezőgazdasági Bizottsága Erdészeti Albizottsága közötti együttműködés pozitív eredményeit értékelve támogatja, hogy ismét alakuljon meg az Erdészeti Albizottság. Az elnökség az előkészítő munkákkal megbízza Pallagi László régióképviselet és Ormos Balázs főtítkát, akiket felkérnek, hogy az előkészítésről a következő elnökségi ülésen számoljanak be. (A határozatot a jelen lévő nyolc elnökségi tag megszavazta.)

Az elnökség a továbbiakban áttekintette, hogy mely parlamenti bizottsá-

gokban célszerű egyesületi képviselőket biztosítani, a megfelelő információhoz jutás és vélemény nyilvánítás érdekében. Az elnökség a következő határozatot hozta:

11/2002. (júl. 31.) sz. határozat: Az elnökség javasolja, hogy az Egyesület a Parlament Mezőgazdasági, Környezetvédelmi, Területfejlesztési és Foglalkoztatási Bizottságaiban képviseltesse magát. Megbízza a főtítkát, hogy ez ügyben kérelemmel forduljon a Parlament Titkárságához. (A határozatot a jelen lévő nyolc elnökségi tag megszavazta.)

A főtítká a továbbiakban az Egyesület külföldi kapcsolatait ismertette, kiemelve az Erdélyi Magyar Műszaki és Tudományos Egyesület Erdészeti Szakosztályával való együttműködésre irányuló megkeresést. Az új elnökség tagjai, mivel még nem ismerik megfelelő mélységben a külföldi kapcsolatokat, a döntéshez előzetes írásbeli tájékoztatást kértek.

12/2002. (júl. 31.) sz. határozat: Az elnökség az Egyesület külföldi kapcsolatairól írásbeli tájékoztatót kér a főtítkától (együttműködési megállapodások, szakmai tanulmányok, ki- és beutazók köre, stb.) a következő elnökségi ülésre. Az Erdélyi Magyar Műszaki és Tudományos Egyesület Erdészeti Szakosztályával a kapcsolatfelvételt ez év őszére tervezi az elnökség. Ez alkalomból három fő erdélyi szakembert várnak a megbeszélésekre. (A határozatot a jelen lévő nyolc elnökségi tag megszavazta.)

A főtítká tájékoztatást adott a szervezés alatt lévő WOOD TECH Erdészeti Konferencia és Szakkiállításról, mely idén 10 éves fennállását ünnepli. (Új időpont: 2002. szeptember 11-14.) Ez alkalomból Egyesületünk a protokoll szervező. A feladatokat az elnökség áttekintette. Egyesületünk várja a konferenciára és a kiállításra is a résztvevőket. A konferenciát az Erdőmérnöki Kar szervezi, mely témája a Nemzeti Erdőstartégia. Várjuk tagjainkat, a szakosztályokat, a helyi csoportokat, az erdészeket akár egy napos buszos részvételre, vásárlátogatásra.

A főtítká ismertette, hogy az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály kezdeményezte egy erdei iskola konferencia szervezését Felsőtárkányban, 2002.

október 3-4.-én, az ERDŐK HETE rendezvénysorozat megnyitójaként. Az elnökség Duska József általános alelnököt bízta meg az elnökség részéről a rendezvény összefogásával, a főtítkát, aki egyben az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály elnöke, a részletes program előterjesztésével.

Az elnökség a következő napirendi pontként a 2002-2006. évekre szóló egyesületi program előkészítéséről tárgyalt. Cserép János elnök javasolta, hogy rövid program készüljön, mely a fő célkitűzéseket tartalmazza, előnyös volna a programnak címet is adni. Az elnökség tagjai támogatták egy a korábbinál tömörebb program megfogalmazását és az Egyesület fórumain való megvitatását, majd az őszi küldöttközgyűlésen való elfogadását. A főtítkát megbízták, hogy az elnöki pályázatban foglalt javaslatokat, a szakosztályoktól, helyi csoportoktól beérkezett észrevételeket minden elnökségi tag kapja meg az elnök és a főtítká által javaslatként összeállított tömör program változattal együtt. A program előkészítése a következő elnökségi ülésen kerül napirendre.

Dr. prof. Mészáros Károly a NYME Erdőmérnöki Karának dékánja levélben fordult az Egyesület elnökségéhez, melyben az együttműködési megállapodásban foglaltakra hivatkozva kérte hallgatói ösztöndíj alapítását. Az elnökség a kérést alaposan megvitatta, az Egyesület céljaival egyezően tartotta és az ösztöndíjat indokoltnak látta kiterjeszteni az erdészeti középiskolai intézmények tanulóira is. Javaslat érkezett arra is, hogy az Erdészeti Alapítvány keretében lehetne a pályázati feltételeket megalkotni és a szükséges pénzüsszeget is biztosítani.

13/2002.(júl. 31.) sz. határozat: Az elnökség a NYME Erdőmérnöki Karának dékánjától, hallgatói ösztöndíj alapítására irányuló kérelmét megvitatva és az egyesületi ösztöndíjrendszer feltételeinek kialakítása után tér vissza rá. Megbízza Dr. Péti Miklós alelnököt, Dr. Markovics Tibor régióképviselet, Dr. Szikra Dezső SZB elnököt és Ormos Balázs főtítkát, hogy az egyesületi ösztöndíjrendszer kialakítására tegyen javaslatot a következő, szeptemberi elnökségi ülésre. (A határozatot a jelen lévő nyolc elnökségi tag megszavazta.)

Az elnökség a továbbiakban megtárgyalta a 10 éve, a Budapest XII: Szilágyi Erzsébet fasor 10. sz. háznál, Kaán Károly egykori lakóházánál állított emléktábla koszorúzási ünnepségének előkészítését.

14/2002. (júl.31.) sz. határozat: Az elnökség megbízta Molnár György régióképviselet, hogy Kaán Károly emléktáblája felavatásának 10. évfordulója alkalmából, a régió tagjainak segítségével koszorúzási ünnepséget szervezzen, a családtagok és érdekeltek bevonásával. (A határozatot a jelen lévő nyolc elnökségi tag megszavazta.)

Ormos Balázs főtitkár és Dr. Szikra Dezső SZB elnök beszámolt a Legfelsőbb Bíróságon **2002. július 3.-án elvesztett Székház per** részleteiről. Az elnökség az írásos ítélet kézhezvétele után tud érdemben foglalkozni az ügygel.

Cserép János elnök az Egyesület életében meghatározó szerepet betöltő Állami Erdőgazdaságok Pártoló Tagi Tanácsának és a Magán Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsának vezetőjét javasolta tanácskozási joggal az elnökségi ülésekre meghívni. Az elnökség tagjai egyet értettek a javaslattal és kiegészítésekkel a következő határozatot hozták.

15/2002. (júl. 31.) sz. határozat: Az Egyesület elnöksége kiemelten fontosnak tartja, hogy az egyesületi élet alakításában és a szakmai érdekeink képviseletében meghatározó szerepet betöltő Állami Erdőgazdaságok Pártoló Tagi Tanácsa, a Magán Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsa és az Oktatási Intézmények Pártoló Tagi Tanácsa közvetlenül kapcsolódhasson az egyesületi munkába. Ezért az elnökség az érintett tanácsok elnökeit (akadályoztatás esetén alelnökeit vagy titkárait) tanácskozási joggal meghívja az elnökség üléseire. (A határozatot a jelen lévő nyolc elnökségi tag megszavazta.)

Az elnökség a következő ülés időpontjának 2002. szeptember 4.-ét jelölte meg.

Az elnök megköszönte a résztvevőknek a munkát és bezárta az ülést.

kmf.

Ormos Balázs
jegyzőkönyvvezető
Cserép János
elnök
Apatóczy István
hitelesítő
Molnár György
hitelesítő

FELHÍVÁS

Az Egyesület pénzügyi ellenőrzése alkalmával megállapítottuk, hogy jelentős, elmaradás van az egyéni tagdíjak befizetésénél. Hátralék van a 2002. évi tagdíjanknál, de még előző évi elmaradás is fennáll egyeseknél. Egyesületünk pénzügyi gazdálkodása, az Erdészeti Lapok kiadása szükségessé teszi az elmaradások befizetését.

ALAPSZABÁLY-unk 7.§-a szerint „Törölni kell az Egyesület tagjai sorából azt, aki az éves tagdíját az esedékesség időpontjától számított hat hónapon belül nem fizette be. ...Három havi tagdíjhátralékot követően az Erdészeti Lapok megküldése automatikusan felfüggesztésre kerül.”

A tagdíjak befizetésének fegyelméről és módjáról az elnökség többször tárgyalt, titkári értekezleten vettük napirendre a témát. Többször felhívásban is fordultunk a tagsághoz az Erdészeti Lapok hasábjain keresztül. A türelmi idő letelt, aki Egyesületünk tagja szeretne maradni köteles betartani az Alapszabály előírásait.

Felhívom Tagtársaim figyelmét, hogy a hátralékot 2002. szeptember 30.-ig rendezzék, mert a nyilvántartásunk szerinti nem fizetőkkel szemben az Alapszabály előírásait leszünk kénytelenek alkalmazni. Kérem a régióképviselek, helyi csoport és szakosztály titkárok segítségét. Információért és csekkért szíveskedjenek a Titkárságot keresni. (tel.:1/201-6293)

Ormos Balázs
főtitkár

SZÉKHÁZ per

Egyesületünk jelképe, együtt tartozásunk megtestesítője, a 150 éves egyesületi múlt egyik meghatározó székhelye, Egyesületünk volt SZÉKHÁZA az Alkotmány utcában. Az elmúlt évben már hivatalosan is bejutott tagságunk az épületbe, küldöttközgyűlést tartottunk a volt közgyűlési teremben, ma Erdésztrem nevet viseli és emléktáblákat avattunk a folyosón. Igyekeztünk a tagságunkban ébren tartani, hogy igényüket, a SZÉKHÁZ birtokba vételét komolyan gondoljuk és mindent megteszünk a cél elérése érdekében.

Pert indítottunk a magyar állam ellen, 2002. július 3.-án a Legfelsőbb Bíróság tárgyalta fellebbezésünket, melyet ELUTASÍTOTT. Az írásbeli indoklás kéz-

hezvételekor lesznek pontos információink. A tárgyaláson részt vett Dr. Boda László ügyvéd, Dr. Szikra Dezső SZB elnök és Ormos Balázs főtitkár.

Egyesületünk új elnöksége foglalkozott a perrel és szóban abban állapodtak meg tagjai, hogy a hivatalos írásbeli indoklás kézhezvétele után tudnak érdemben foglalkozni az ügygel.

Ormos Balázs
főtitkár

**1 éves fehérvyár csemete
eladó három méterben 4-25
milliméterig. Ár megegyezés
szerint megtekintés után.**

**Domokos Gergely
Ebes, Csemetekert
Tel.: (52) 266-014**

Az Egri „Petrás Incze János” Kulturális Egyesület a moldvai csángó-magyarok identitásának megőrzését tűzte zászlajára.

Ismeretes, hogy a moldvai csángók komoly küzdelmet folytatnak a magyar nyelvű oktatás és a magyar nyelvű szentmisék megteremtéséért. Ehhez kíván hozzájárulni az Egyesület képzésekkel, táborok megszervezésével, erkölcsi és anyagi támogatással, szponzorok felkutatásával.

Július 1–13. között 50 iskoláskorú gyermek (25-25 fős csoportokban) moldvai, magyarul jól beszélő pedagógusok kíséretében az Egyesület vendége volt, felváltva egy héttig Hevesen, illetve egy héttig Egerben.

A nyelvtanulás és játék mellett megismerkedtek a Tisza-tóval, a Mátra- és a Bükk-aljával és felkeresték a Parlamentet is.

A „tábor” sikeréhez csatlakozott az Egererdő Rt. támogatásával az OEE Egri Helyi Csoportja is, egy-egy egész napos programmal.

A gyerekekkel Szilvásváradra kirándultunk, ahol kisvonattal a Szalajka völgybe utaztunk. Megtekintettük az ősember-barlangot, a Fátyol-vízesést, a szabadtéri erdei múzeumot. Hazafelé a Bélapátfalvai apátságban – egy szép csángó templomi népének eléneklése mellett – hajtottunk tédet.

A programot „saját gyártmányú” bőséges ebéddel zártuk.

A gyerekek őszinte örömeire gondolva reméljük, szerény eszközeinkkel hozzájárulhattunk a „Petrás Incze János” Egyesület céljaihoz.

Garamszegi István

Elnökbúcsúztató Mészkemencén

A leköszönő Káldy József elnököt a Mecseki Rt. pécsváradi erdészeténél búcsúztatta a volt elnökség. Az erdészet rövid kultúrprogramot szervezett a zengővárkonyi tojászmúzeumba, ahol több ezer festett, faragott, csiszolt tojáskölteményt láthattunk a világ minden tájáról. Itt található a szalmafonatok gyűjteménye is, mely bizonyítja a népi művészet kimeríthetetlen lehetőségét. Pótt Imre erdészetigazgató kalauzolta végig az elnökséget az erdészet délkeleti területén, ahol felújítási módszereket láthattunk. Az igazán impozáns, am mégsem hivalkodó mészkemencei vadászházban költöttük el az utolsó vacsorát, ahol sok szó esett a szakmáról. Ismét szóba jött az összefogás fontossága, mely az erdészek szervezett 150 éves múltjára hivatkozva szinte kötelező érvényű kellene hogy legyen. Ám abban mindannyian egyetérttünk, hogy a remélhetően átmeneti egyesületi gondokat megoldja a tagság egyesületbe vetett hite, és következetes munkája.

Átadás-átvétel Pénzpatakán

Az Északerdő Rt. pénzpataki vadászházában került sor a leköszönő és az új elnökség átadási-átvételi ceremóniájára. Káldy József átadta Cserép János megválasztott új elnöknek a legfontosabb dokumentumokat, ismertette a folyamatban lévő ügyeket, és kívánt eredményesebb munkát az új elnökségnek. Az új elnökségi tagok rövid bemutatkozását kötetlen beszélgetés kö-

vette, amelyen az egyesület feladatáról és a jelen helyzetben lehetőségeiről esett szó. Összecsengett a jelen lévők akarata a szakmánkat a társadalommal megismertető munka további folytatása, és újabb lehetőségek keresésével kapcsolatban. Az erdővel kapcsolatos politikai eseményeket elemezni kell, és az egyesületnek ha szükséges, véleményt kell nyilvánítani.